

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

П Р А В И Л Н И К
о начину провођења избора у Босни и Херцеговини

Сарајево, мај 2010. године

На основу члана 2.9 став (1) тачка 2 и 7, а у вези са чл. 1.5 став (1), 5.3 став (1), 5.4 став (1), 5.21, 5.22, 5.24, 5.26, 5.27, 5.28, 5.29, 5.29а, 5.30, 5.31, 5.32 и Главе 14 Изборног закона Босне и Херцеговине (“Службени гласник БиХ”, бр. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08 и 32/10), Централна изборна комисија Босне и Херцеговине је на 16. сједници одржаној 04.05.2010. године д о н и ј е л а

П Р А В И Л Н И К **о начину провођења избора у Босни Херцеговини**

ДИО ПРВИ - РЕДОВНИ ИЗБОРИ

ГЛАВА I УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Члан 1. **(Предмет)**

Овим правилником утврђују се:

- а) начин контроле, доставе и предаје изборног материјала од стране Централне изборне комисије Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Централна изборна комисија БиХ) према општинској изборној комисији, градским изборним комисијама Мостара и Бање Луке и Изборној комисији Брчко дистрикта Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: изборна комисија) и контроле, доставе и предаје изборног материјала од стране изборне комисије на бирачка мјеста и начин примопредаје изборног материјала између изборне комисије и Централне изборне комисије БиХ, након дана одржаних избора;
- б) начин уређења бирачких мјеста, одговорност и улога бирачких одбора, начин гласања на бирачким мјестима, начин бројања гласачких листића и гласова на редовним бирачким мјестима, бирачким мјестима за гласање у одсуству, бирачким мјестима у дипломатско-конзуларним представништвима Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: дипломатско-конзуларна представништва БиХ), гласача који гласају путем мобилних тимова и путем поште, важећи и неважећи гласачки листићи, обрасци на бирачким мјестима и начин гласања бирача који гласају ван Босне и Херцеговине;
- ц) начин паковања изборног материјала на редовним бирачким мјестима у Федерацији Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Федерација БиХ) и Републици Српској, на бирачким мјестима за гласање у одсуству, на бирачким мјестима овлашћеним за издавање непотврђених гласачких листића и мобилним тимовима;
- д) начин и рокови за објаву прелиминарних, незваничних и некомплетних резултата избора (у даљњем тексту: непотпуни прелиминарни изборни резултати); начин и рокови за обједињавање изборних резултата од стране изборних комисија; обрада и контрола изборних резултата од стране Централне изборне комисије БиХ; начин и рокови за објаву изборних резултата и стављање на увид јавности табеларног приказа изборних резултата; начин и рокови за потврђивање изборних резултата и објава расподијељених мандата по политичким субјектима (овјереним политичким странкама, независним кандидатима, коалицијама, листама независних кандидата, регистрованим удружењима или другим регистрованим организованим облицима дјеловања националних мањина и групама од најмање 40 грађана који имају бирачко право за попуну гарантованих мандата за припаднике националних мањина) и кандидатима унутар тих политичких субјеката.

ГЛАВА II КОНТРОЛА И ПРИМОПРЕДАЈА ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 2. (Изборни материјал)

(1) Централна изборна комисија БиХ за сваке изборе обезбјеђује свим бирачким мјестима која су формирана изборни материјал, који се састоји од:

а) осјетљивог изборног материјала:

- 1) гласачки листићи,
- 2) обрасци из члана 72. овог правилника, и
- 3) изводи из коначног Централног бирачког списка по бирачким мјестима (за редовне бираче, бираче који имају статус расељеног лица, бираче који имају право да гласају непотврђеним гласачким листићима и бираче са посебним потребама), и

б) осталог изборног материјала:

- 4) кандидатске листе и
- 5) дио потрошног бирачког материјала (постери, гласачке кабине и др.).

(2) Централна изборна комисија БиХ одговорна је за дистрибуцију и безбједност изборног материјала из става (1) овог члана до изборне комисије.

3) Изборна комисија, од момента преузимања изборног материјала од Централне изборне комисије БиХ, одговорна је за доставу и расподјелу изборног материјала по бирачким одборима на подручју основне изборне јединице и за његову безбједност до момента предаје бирачким одборима. Изборна комисија је, од момента преузимања цјелокупног изборног материјала од бирачких одбора, одговорна за безбједност изборног материјала, до његовог уручења Централној изборној комисији БиХ.

(4) За примопредају изборног материјала из става (3) овог члана од и према Централној изборној комисији БиХ, одговоран је председник изборне комисије или члан изборне комисије којег овласти председник.

Члан 3. (Достава изборног материјала)

(1) Централна изборна комисија БиХ свим изборним комисијама доставља изборни материјал из члана 2 став (1) тачка а) алинеје 1) и 2) овог правилника, најкасније три дана прије дана одржавања избора, а из алинеје 3) и остали изборни материјал из тачке б), најкасније 20 дана прије дана одржавања избора.

(2) Изборна комисија најкасније 12 часова прије отварања бирачких мјеста на дан одржавања избора доставља бирачком одбору изборни материјал, укључујући и одговарајући број гласачких кутија.

(3) Бирачки одбор је одговоран за безбједност изборног материјала од тренутка његовог пријема од надлежне изборне комисије до завршетка свих својих дужности након затварања бирачког мјеста и уручења изборног материјала изборној комисији, сходно одредбама чл. 12. и 13. овог правилника.

Члан 4. **(Обрасци ПО-1 и ПО-2)**

(1) Надлежна изборна комисија је дужна да током преузимања изборног материјала од Централне изборне комисије БиХ провјери укупан број примљених кутија гласачких листића и осталог изборног материјала и потврди пријем у одговарајуће примопредајне обрасце изборног материјала - образац ПО-1 и образац ПО-2).

(2) Потписану копију образаца из става (1) овог члана изборна комисија задржава за своје потребе, а остале копије задржава Централна изборна комисија БиХ.

(3) Уколико изборна комисија, након пријема изборног материјала из става (1) овог члана, уочи одређене недостатке у погледу количине и врсте примљеног изборног материјала, дужна је одмах, а најкасније у року од 12 часова од пријема изборног материјала, писмено извијестити Централну изборну комисију БиХ како би се отклонили уочени, али оправдани недостаци.

Члан 5. **(Паковање и примопредаја гласачких листића)**

(1) Гласачки листићи достављају се изборној комисији запаковани на одговарајући број палета, у зависности од укупног броја кутија гласачких листића који се испоручују датој основној изборној јединици.

(2) Гласачки листићи за бирачка мјеста на територији дате основне изборне јединице су запаковани у кутије. Свако бирачко мјесто добија једну или више кутија са гласачким листићима одговарајућег типа у зависности од типа бирачког мјеста (редовно бирачко мјесто или бирачко мјесто за гласање у одсуству).

(3) Свака палета са гласачким листићима означава се сљедећим подацима:

- а) јединственом ознаком, односно серијским бројем палете;
- б) називом основне изборне јединице;
- ц) бројем кутија које се налазе на палети;
- д) бројевима бирачких мјеста на које се кутије са те палете односе, и
- е) подацима о укупном броју и типу гласачких листића који се налазе на палети.

(4) Свака кутија са гласачким листићима означава се сљедећим подацима:

- а) бројем бирачког мјеста;
- б) називом основне изборне јединице;
- ц) ознаком типа гласачких листића који су запаковани у кутију;
- д) подацима о укупном броју гласачких листића запакованих у кутију, и
- е) подацима о редном броју кутије и укупном броју кутија за дато бирачко мјесто.

Члан 6.
(Редовно бирачко мјесто)

- (1) Редовно бирачко мјесто добија број гласачких листића према броју бирача на изводу из Централног бирачког списка за одређено бирачко мјесто, који се заокружује на сљедећих 50.
- (2) Пакети са гласачким листићима за редовно бирачко мјесто садрже одговарајући број паковања (пластичних врећица) од по 200 гласачких листића истог типа. Ако је број гласачких листића за одређено редовно бирачко мјесто мањи од 200 или ако укупан број листића није дјелив са 200, остатак гласачких листића биће смјештен у посебно паковање, ако та разлика буде већа од 50. Ако та разлика буде износила 50 или мање гласачких листића, листићи ће бити смјештени у исто паковање са 200 листића.
- (3) Свако паковање означава се подацима о типу гласачких листића, бројем редовног бирачког мјеста и укупним бројем гласачких листића који се налазе у паковању.

Члан 7.
(Резерва гласачких листића за редовно бирачко мјесто)

- (1) Изборној комисији се доставља одређени број резервних гласачких листића одговарајућег типа за дату основну изборну јединицу. Резерве гласачких листића износе 5% од сваког типа листића који се издаје редовним бирачким мјестима према укупном броју бирача уписаних у извод из Централног бирачког списка за дату основну изборну јединицу, заокружен на сљедећих десет (10). Резервни гласачки листићи се чувају у изборној комисији, а биће достављени одређеном бирачком мјесту, уколико се издају сви добивени гласачки листићи на том редовном бирачком мјесту.
- (2) Резервни гласачки листићи за редовно бирачко мјесто на нивоу основне изборне јединице пакују се у одговарајући број кутија и на исти начин, као и гласачки листићи за поједина бирачка мјеста, с тим што се свака кутија додатно означава сљедећим подацима:
 - а) натпис: Изборна комисија - РЕЗЕРВА РЕДОВНО БИРАЧКО МЈЕСТО, и
 - б) на мјесту "број бирачког мјеста" стоји шифра: **0000**.

Члан 8.
(Бирачко мјесто овлаштено за издавање непотврђених гласачких листића)

- (1) Изборна комисија је обавезна да из резерви гласачких листића из члана 7. став (1) овог правилника издвоји одређен број гласачких листића и њима задужи бирачко мјесто које је овлаштено за издавање непотврђених гласачких листића.
- (2) Изборна комисија је дужна да упакује гласачке листиће за бирачко мјесто из става (1) овог члана у коверте за гласање непотврђеним гласачким листићима са заштитном ковертом, које је доставила Централна изборна комисија БиХ.
- (3) Укупан број комплета са гласачким листићима из става (2) овог члана износи 10% од броја бирача са списка бирача који имају право да гласају непотврђеним гласачким листићима.

Члан 9.
(Бирачко мјесто за гласање у одсуству)

- (1) Гласачки листићи за гласање у одсуству запаковани су у коверте у којима се налази одговарајућа комбинација гласачких листића по основним изборним јединицама за које су бирачи уписани у извод из Централног бирачког списка за бираче који имају статус расељеног лица. Једна комбинација гласачких листића за гласање у одсуству подразумијева по један гласачки листић за сваки изборни ниво.
- (2) Укупан број различитих комбинација гласачких листића посебно се утврђује за сваке изборе и зависи од врсте избора који се проводе.
- (3) Број различитих комбинација гласачких листића које добија једна основна изборна јединица одређен је бројем бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка за бираче који имају статус расељеног лица.
- (4) Шифра одређене комбинације гласачких листића и називи основних изборних јединица на које се комбинација односи одштампани су на свакој коверти са комбинацијом гласачких листића за гласање у одсуству.
- (5) Бирачко мјесто за гласање у одсуству добија одговарајући број коверти са комбинацијама гласачких листића према броју бирача у изводу из Централног бирачког списка за бираче који имају статус расељеног лица. Овом броју додаје се резервни број сваке комбинације у износу 10% од укупног броја бирача на изводу из Централног бирачког списка за бираче који имају статус расељеног лица, заокружен на сљедећих пет.
- (6) Коверте са комбинацијама гласачких листића за гласање у одсуству пакују се у кутије, с тим да су различите комбинације унутар сваке кутије посебно одијељене. На свакој кутији за бирачко мјесто за гласање у одсуству, осим података које садрже и кутије са гласачким листићима за редовна бирачка мјеста, укључује се податак: листа комбинација са гласачким листићима која се налази у кутији са назначеним бројем коверти за сваку од комбинација.

Члан 10.
(Резерва гласачких листића за бирачко мјесто за гласање у одсуству)

- (1) Изборној комисији се доставља одређени број резервних коверата са комбинацијама гласачких листића за гласање у одсуству, у износу од 5% од сваке комбинације према укупном броју бирача уписаних у извод из Централног бирачког списка за бираче који имају статус расељеног лица, заокружен на сљедећих пет.
- (2) Резервне коверте са гласачким листићима се чувају у изборној комисији, а биће достављене одређеном бирачком мјесту, уколико се издају све коверте са комбинацијама гласачких листића.
- (3) Резервне коверте са комбинацијама гласачких листића за гласање у одсуству на нивоу основне изборне јединице пакују се у одговарајући број кутија на исти начин као и коверте са комбинацијама гласачких листића за поједина бирачка мјеста, с тим што се свака кутија додатно означава сљедећим подацима:

а) натпис: Изборна комисија - РЕЗЕРВА ЗА ОДСУСТВО, и

б) на мјесту "број бирачког мјеста" стоји шифра: **5555**

Члан 11.
(Мобилни тим)

(1) Изборна комисија је обавезна да из укупних резерви гласачких листића издвоји одређени број гласачких листића и њима задужи мобилни тим.

(2) Задуживање гласачких листића за мобилни тим изборна комисија врши на сљедећи начин:

- а) за бираче са посебним потребама који су уписани у извод из Централног бирачког списка за редовно бирачко мјесто, гласачки листићи се издвајају из резерве гласачких листића из члана 7. овог правилника (пакети са ознаком 0000). Изборна комисија је дужна да упакује гласачке листиће у неозначене коверте на којима уписује шифру своје основне изборне јединице, које је доставила Централна изборна комисија БиХ.
- б) за бираче са посебним потребама који су уписани у извод из Централног бирачког списка за бираче који имају статус расељеног лица (бирачи који се налазе на изводу из Централног бирачког списка у некој другој основној изборној јединици), гласачки листићи се издвајају из резерве гласачких листића из члана 10. овог правилника (пакети са ознаком 5555). Уколико изборна комисија у резерви гласачких листића нема одређених коверти са комбинацијама гласачких листића, исте ће, уз писмени захтјев, лично задужити у Централној изборној комисији БиХ, најкасније два дана прије дана одржавања избора.

Члан 12.
(Евиденција изборног материјала)

(1) Бирачки одбор задужује изборни материјал од изборне комисије на обрасцу Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО I, у дијелу Образац 31 „ПОПИС ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА“.

(2) Ако буде потребно, предсједник бирачког одбора ће поднијети захтјев изборној комисији за издавање додатних гласачких листића или комплета са комбинацијама гласачких листића. Предсједник изборне комисије обезбјеђује да додатни гласачки листићи или комплети комбинација гласачких листића буду одмах издати том бирачком мјесту, о чему воде посебну евиденцију у виду записника о свим накнадно издатим количинама гласачких листића по појединим бирачким мјестима.

(3) Број додатних гласачких листића или комбинација гласачких листића уписује се у Образац за бројно стање, зависно од типа бирачког мјеста. Предсједник бирачког одбора уписује број додатних гласачких листића или комбинација гласачких листића у Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО II, у дијелу Образац 36 „ЗАПАЖАЊА У ТОКУ ГЛАСАЊА“. Предсједник бирачког одбора и члан изборне комисије, који је доставио додатне гласачке листиће, потврђују својим потписом наведену примопредају гласачких листића у Обрасцу 36.

Члан 13.
(Предаја изборног материјала изборној комисији)

(1) Након затварања бирачких мјеста и окончања процеса бројања и свих активности на бирачком мјесту, бирачки одбор доставља изборној комисији спакован изборни материјал, на начин прописан чл. 73., 74., 75., 76. и 77. овог правилника.

(2) Изборна комисија при преузимању изборног материјала од бирачког одбора провјерава да ли је спакован изборни материјал на прописан начин. Уколико уочи одређене недостатке, враћа изборни материјал бирачком одбору да отклони уочене недостатке. Изборна комисија припрема примљени изборни материјал са бирачких мјеста за предају Централној изборној комисији БиХ.

Члан 14.

(Предаја изборног материјала Централној изборној комисији БиХ)

(1) Централна изборна комисија БиХ током преузимања изборног материјала од изборне комисије провјерава да ли је изборни материјал спакован у складу са чл. 73., 74., 75., 76. и 77. овог правилника, потврђује пријем у одговарајуће примопредајне обрасце изборног материјала како слиједи:

- а) примопредајни образац бирачког материјала ПО-3 – изборни материјал са бирачких мјеста за гласање у одсуству и непотврђеним гласачким листићима;
- б) примопредајни образац бирачког материјала ПО-4 - документација за Централну изборну комисију БиХ, и
- ц) примопредајни образац бирачког материјала ПО-5 - изборни материјал са редовних бирачких мјеста.

(2) У случају да основна изборна јединица има већи број бирачких мјеста, може се употријебити већи број претходно наведених примопредајних образаца, уз назнаку на сваком обрасцу о називу и шифри основне изборне јединице за коју се образац попуњава.

(3) Уз примопредајни образац ПО-5 изборна комисија прилаже и посебан записник са евиденцијом свих неискориштених гласачких листића из чланова 7. и 10. овог правилника.

(4) Потписану копију образаца из става (1) овог члана изборна комисија задржава за своје потребе, а остале копије задржава Централна изборна комисија БиХ.

Члан 15.

(Гласачка кутија)

(1) Изборна комисија је дужна гласачке кутије прописно да ускладишти, евидентира њихово бројно стање и евентуална оштећења и недостатке те чува за потребе наредних избора као стално материјално средство.

(2) Евиденцију бројног стања гласачких кутија из става (1) овог члана изборна комисија доставља Централној изборној комисији БиХ уз редовни извјештај о раду.

ГЛАВА III БИРАЧКА МЈЕСТА И БИРАЧКИ ОДБОР

Одјељак А. Одређивање бирачких мјеста, објава и обиљежја на бирачком мјесту

Члан 16.

(Одређивање бирачког мјеста у Босни и Херцеговини)

(1) Бирачка мјеста одређују изборне комисије најкасније 65 дана прије дана одржавања избора.

(2) Бирачко мјесто не може се налазити у вјерском објекту, згради органа власти, згради која је власништво политичке странке или у којој је сједиште политичке странке, згради која је кориштена као мјесто за мучења или злостављања или мјесту гдје се служи или конзумира алкохол.

(3) Бирачка мјеста одређују и формирају изборне комисије у складу с Упутством о врстама, начину и роковима за одређивање бирачких мјеста.

(4) Централна изборна комисија БиХ, уколико утврди да локација бирачког мјеста није погодна за гласање, наређује изборној комисији да промијени локацију бирачког мјеста.

Члан 17.

(Одређивање бирачког мјеста у ДКП-има БиХ)

(1) Бирачка мјеста у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ одређује Централна изборна комисија БиХ посебном одлуком, најкасније 65 дана прије дана одржавања избора.

(2) Број бирачких мјеста за гласање држављана Босне и Херцеговине који привремено живе у иностранству и имају бирачко право, а који су уписани у извод из Централног бирачког списка за гласање изван БиХ за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ, одређује се у складу с Упутством о врстама, начину и роковима за одређивање бирачких мјеста.

Члан 18.

(Објава бирачких мјеста)

(1) Изборне комисије, најкасније 15 дана прије дана одржавања избора, објављују која су бирачка мјеста у БиХ одређена за гласање и на којим локацијама се налазе бирачка мјеста.

(2) Централна изборна комисија БиХ најкасније 30 дана прије дана одржавања избора путем Министарства спољних послова Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Министарство спољних послова БиХ) објављује која су бирачка мјеста одређена за гласање и на којим локацијама се налазе у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ.

Члан 19.

(Обезбјеђење простора одређеног за бирачко мјесто)

(1) Изборне комисије дужне су најкасније 12 часова прије дана одржавања избора обезбиједити да простор који је одређен за бирачко мјесто у БиХ буде припремљен за отварање.

(2) Бирачки одбори у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ дужни су најкасније 12 часова прије дана одржавања избора обезбиједити да простор који је одређен за бирачко мјесто буде припремљен за отварање.

Члан 20.

(Бирачко мјесто и обиљежја)

(1) Под бирачким мјестом и његовом околином сматра се само бирачко мјесто, као и простор у кругу од 50 метара од улаза у зграду у којој се налази то бирачко мјесто.

(2) На бирачком мјесту и његовој околини могу се постављати само службена обиљежја избора која пропише Централна изборна комисија БиХ.

Одјељак Б. Одговорност и улога бирачких одбора

Члан 21. (Начин рада бирачког одбора)

(1) Бирачки одбор непосредно руководи радом бирачког мјеста, обезбјеђује правилност и тајност гласања и евидентира резултате гласања на бирачком мјесту, осим у случајевима који су утврђени у ГЛАВИ IV, Одјељку А: Бирачка мјеста у Босни и Херцеговини у чл. 36., 37. и 38. и Одјељку Б: Бирачка мјеста у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ овог правилника.

(2) Предсједник бирачког одбора (у даљњем тексту: предсједник) руководи радом бирачког одбора и обезбјеђује да се процес гласања на бирачком мјесту одвија несметано.

(3) Бирачки одбор је одговоран сходно члану 22. овог правилника за провођење избора које је прописала Централна изборна комисија БиХ. На бирачком мјесту бирачки одбор не може проводити друге активности осим активности за провођење избора које је прописала Централна изборна комисија БиХ.

Члан 22. (Дужности и одговорности чланова бирачког одбора у процесу гласања)

(1) Предсједник управља радом бирачког одбора и, заједно са члановима бирачког одбора, одговоран је за законитост рада на бирачком мјесту; одржава интегритет процеса гласања, односно бројања, и одржава мир и ред на бирачком мјесту и његовој околини; попуњава све потребне обрасце; обезбјеђује да на бирачком мјесту не буде оружја или опасних предмета; одређује дужности сваком члану бирачког одбора; помаже бирачима којима треба додатно објашњење о процесу гласања; рјешава сва питања која се односе на идентификацију и право гласа бирача и евидентира у Записник о раду бирачког одбора - Образац ЗАРБО вријеме и околности свих изнимних догађаја на бирачком мјесту.

(2) Члан бирачког одбора задужен за контролу реда обезбјеђује контролу протока бирача на бирачком мјесту.

(3) Члан бирачког одбора задужен за идентификацију провјерава идентитет бирача; проналази бирачево име у изводу из Централног бирачког списка; упозорава бирача да се мора потписати идентично као на идентификационом документу; обезбјеђује да се бирач потпише поред свог имена у изводу из Централног бирачког списка и наглас чита име бирача који се потписао на извод из Централног бирачког списка.

(4) Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића издаје гласачке листиће бирачу; објашњава бирачу како треба исправно испунити гласачке листиће; упућује бирача према слободном простору на којем му се омогућава тајност гласања (у даљњем тексту: гласачка кабина). Ако бирач оштети гласачки листић, издаје му се други гласачки листић, а оштећени гласачки листић одлаже се у коверту са назнаком “оштећени гласачки листићи”.

(5) Под оштећеним гласачким листићем подразумијева се неупотребљив гласачки листић: физички оштећен или погрешно попуњен гласачки листић.

(6) Члан бирачког одбора задужен за контролу гласачке кутије упућује бирача да убаца гласачке листиће у гласачку кутију и напусти бирачко мјесто; обезбјеђује да ниједан бирач не напусти бирачко мјесто док у гласачку кутију не убаца гласачке листиће и обезбјеђује да се само гласачки листићи убацују у гласачку кутију.

(7) Ако се бирачки одбор састоји од предсједника и два члана, у том случају ће члан бирачког одбора задужен за контролу реда истовремено обављати и контролу гласачке кутије, док ће члан бирачког одбора задужен за идентификацију истовремено обављати и издавање гласачких листића.

(8) Чланови бирачког одбора индивидуално одговарају за учињене неправилности у оквиру задужења које добију од стране предсједника бирачког одбора у складу са Изборним законом БиХ и provedбеним актима Централне изборне комисије БиХ.

(9) Предсједник бирачког одбора одговоран је и за учињене неправилности од стране члана бирачког одбора.

Члан 23. **(Записник о раду бирачког одбора)**

(1) Бирачки одбор води Записник о раду бирачког одбора - ЗАРБО (у даљњем тексту: Записник), који је саставни дио овог правилника, а састоји се од:

- а) Записника о раду бирачког одбора дан уочи одржавања избора - Образац ЗАРБО I (у даљњем тексту: Записник I)
- б) Записника о раду бирачког одбора на дан одржавања избора - Образац ЗАРБО II (у даљњем тексту: Записник II).

(2) Централна изборна комисија БиХ прописује обрасце записника из става (1) овог члана.

(3) Изборна комисија доставља сваком бирачком одбору, осим бирачком одбору у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ, Записник I и Записник II, заједно с осталим изборним материјалом.

(4) О примопредаји наведеног у ставу (3) овог члана изборна комисија и бирачки одбор потписују Записник о примопредаји.

(5) Централна изборна комисија БиХ, путем Министарства спољних послова БиХ, доставља сваком бирачком одбору у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ Записник I и Записник II, заједно с осталим изборним материјалом.

(6) О примопредаји наведеног у ставу (5) овог члана сачињава се Записник о примопредаји.

(7) О примопредаји Записника I и Записника II, заједно с осталим изборним материјалом, Министарство спољних послова БиХ и бирачки одбор потписују Записник о примопредаји.

Члан 24. **(Записник I)**

(1) Записник I састоји се од:

- а) Насловне странице која садржи лого Централне изборне комисије БиХ, дио гдје се уписује назив основне изборне јединице и дио за уписивање броја бирачког мјеста, те наслов: “Записник о раду бирачког одбора на дан уочи одржавања избора - ЗАРБО I”;
- б) ПОПИСА ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА - Образац 31 - садржи попис изборног материјала који је бирачки одбор примио од изборне комисије, односно од Министарства спољних послова БиХ, са дијелом на који се уписује кад је тај материјал примљен, врста и количина тог материјала. Саставни дио Обрасца 31 је Записник о примопредаји из члана 23 став (4) односно став (7) овог правилника, и
- ц) ЗАПАЖАЊА О СТАЊУ БИРАЧКОГ МЈЕСТА НА ДАН УОЧИ ИЗБОРА – Образац 32 – је дио за уношење описа стања бирачког мјеста на дан уочи одржавања избора.

(2) Предсједник и чланови бирачког одбора својим потписима потврђују тачност навода у Записнику I.

Члан 25. **(Записник II)**

(1) Записник II састоји се од:

- а) Насловне странице која садржи лого Централне изборне комисије БиХ, дио гдје се уписује назив основне изборне јединице и дио за уписивање броја бирачког мјеста те наслов: “Записник о раду бирачког одбора на дан одржавања избора - ЗАРБО II”;
- б) ИЗЈАВЕ И КОДЕКСА ПОНАШАЊА - Образац 33 - садржи Изјаву и Кодекс понашања за чланове бирачког одбора, које предсједник и чланови бирачког одбора потписују прије отварања бирачког мјеста. Изјаву и Кодекс понашања потписују и замјеници чланова бирачког одбора;
- ц) ЕВИДЕНЦИЈЕ О ПРИСУСТВУ - Образац 34 - евиденција о присуству попуњава се прије отварања бирачког мјеста на дан одржавања избора, а садржи: дио за уписивање имена присутних приликом отварања бирачког мјеста и дио за уписивање било каквих значајних догађаја или проблема који су се десили прије и приликом отварања бирачког мјеста. У ову евиденцију предсједник уписује вријеме отварања бирачког мјеста;
- д) ЕВИДЕНЦИЈЕ О АКРЕДИТОВАНИМ ПОСМАТРАЧИМА- Образац 35- евиденција о акредитованим посматрачима садржи:
 - 1) дио приликом отварања бирачког мјеста - у који се уписују имена акредитованих посматрача, назив субјекта који га је акредитовао бројем акредитације и вријеме када је посматрач стигао;
 - 2) дио током процеса гласања – у који се уписују имена акредитованих посматрача, назив субјекта који га је акредитовао бројем акредитације и вријеме када је посматрач стигао и вријеме када је посматрач напустио бирачко мјесто;
 - 3) дио код затварања бирачког мјеста и процеса бројања гласачких листића - у који се уписују имена посматрача и вријеме када је посматрач напустио бирачко мјесто;
- е) ЗАПАЖАЊА У ТОКУ ГЛАСАЊА - Образац 36 - је дио у који се уписују сви важнији догађаји који су се десили у току процеса гласања и бројања;
- ф) МИШЉЕЊА ИЛИ ПРИМЈЕДБЕ - Образац 37 - је дио у који се уписују мишљење или примједба чланова бирачког одбора, бирача или акредитованих посматрача. Члан бирачког одбора, бирач или акредитовани посматрач могу унијети своје мишљење или примједбе на процес гласања које потписују лично (мишљење или примједба који нису потписани лично неће бити разматрани);

- г) УДАЉАВАЊА ЛИЦА СА БИРАЧКОГ МЈЕСТА - Образац 38 - је дио у који се уписују подаци и разлози удаљавања лица са бирачког мјеста због нарушавања реда;
- х) ВРИЈЕМЕ ЗАТВАРАЊА БИРАЧКОГ МЈЕСТА - Образац 39 - је дио у који се евидентира вријеме затварања бирачког мјеста, значајни догађаји који су се десили приликом затварања бирачког мјеста и присуство замјеника бирачког одбора који учествују у бројању (своје присуство потврђују потписом), и
- и) МОБИЛНОГ ТИМА - Образац 310 - је дио у који мобилни тим уписује податке: име предсједника и чланова мобилног тима; вријеме одласка на терен, број задужених коверти са гласачким листићима за поједине основне изборне јединице и локације које је мобилни тим посјетио (установе).

(2) Чланови органа за провођење избора потписују Кодекс понашања изборне администрације у БиХ који гласи:

„Професионализам чланова органа за провођење избора је од важности за јачање повјерења јавности у изборни процес. Кодекс понашања има за циљ да обезбиди независност и непристрасност у раду свих чланова органа за провођење избора.“

(3) Принципи за рад и обезбјеђивање професионалности органа за провођење избора су:

- а) ЗАКОНИТОСТ У РАДУ
- б) НЕЗАВИСНОСТ
- ц) НЕПРИСТРАСНОСТ
- д) ЈАВНОСТ РАДА
- е) ЕФИКАСНОСТ И ТАЧНОСТ
- ф) ПРИСТУПАЧНОСТ БИРАЧИМА

а) ЗАКОНИТОСТ У РАДУ

Поштивање законских и подзаконских аката у цјелини и њихова примјена на независан и непристрасан начин уз једнак третман свих учесника у изборном процесу, као и поштивање међународних споразума о људским правима, сталне су обавезе органа за провођење избора. Одлуке засноване на законским и подзаконским актима морају бити јасне и разумљиве за све учеснике у изборном процесу.

б) НЕЗАВИСНОСТ

Органи за провођење избора су независни од било каквог политичког и другог непримјереног утицаја, а одговарају за своје поступке у складу са законима и Кодексом понашања.

ц) НЕПРИСТРАСНОСТ

У свом раду органи за провођење избора понашају се на неутралан и непристрасан начин према свим учесницима у поступку. Ослобођени су свих предрасуда базираних на основу полне, расне, националне, политичке, религијске, страначке и друге припадности. Члан органа за провођење избора неће учествовати у доношењу одлука ако он или члан његове уже породице има лични или финансијски интерес или ако постоји други сукоб интереса који може довести у сумњу његову непристрасност.

д) ЈАВНОСТ РАДА

Рад органа за провођење избора отворен је за све учеснике у изборном процесу, што подразумијева и слободан приступ информацијама на којим се заснивају одлуке ових органа.

е) ЕФИКАСНОСТ И ТАЧНОСТ

Органи за провођење избора обезбјеђују ефикасно и благовремено обављање активности и на тај начин доприносе унапређењу изборног процеса. Органи за провођење избора обезбјеђују тачне и провјерене информације за учеснике у изборном процесу и објављују их на разумљив начин.

ф) ПРИСТУПАЧНОСТ БИРАЧИМА

Органи за провођење избора бирачима на најприкладнији начин обезбјеђују све информације у вези са изборним процесом. Органи за провођење избора стварају све услове за реализацију бирачког права, посебно водећи рачуна о бирачима са специјалним потребама (неписмени, физички хендикепирани, бирачи на удаљеним мјестима, лица у казним и здравственим установама, и др.).

ИЗЈАВА

Својим потписом потврђујем да ћу се придржавати Кодекса понашања изборне администрације у БиХ.

(4) Бирачки одбор у БиХ доставља изборној комисији основне изборне јединице копију Записника који чува за своје потребе и евиденцију, а оригинал Записника доставља Централној изборној комисији БиХ.

ГЛАВА IV НАЧИН ГЛАСАЊА НА БИРАЧКИМ МЈЕСТИМА

Одјељак А. Бирачка мјеста у Босни и Херцеговини

Члан 26. (Дан уочи избора)

(1) Изборна комисија ће дан прије, а најкасније 12 часова прије отварања бирачких мјеста, доставити бирачком одбору изборни материјал, и то:

- а) извод из Централног бирачког списка за одређено бирачко мјесто;
- б) одговарајући број гласачких листића;

- ц) одговарајући број гласачких кутија;
- д) сет образаца за бирачко мјесто;
- е) кандидатске листе, односно постере с изгледом гласачких листића на којима се гласа у тој изборној јединици;
- ф) постере с упутствима о начину гласања и информативним садржајима за бираче;
- г) Записник из члана 23 став (1) овог правилника, и
- х) потрошни материјал према спецификацији из Обрасца 31 Записника, неопходан за процес гласања и бројања гласачких листића.

(2) Бирачки одбор провјерава да ли је изборни материјал који је примио од изборне комисије комплетан и у исправном стању, што уписује у Образац 31 Записника. Уколико бирачки одбор утврди да изборни материјал није комплетан, одмах о томе обавјештава изборну комисију која је обавезна да у контакту са Централном изборном комисијом БиХ отклони све недостатке у најкраћем року.

(3) Након примљеног изборног материјала, предсједник и чланови бирачког одбора провјеравају простор који је предвиђен за бирачко мјесто и отклањају евентуалне недостатке ако утичу на законитост рада бирачког одбора. Запажање о стању бирачког мјеста уписује се у Образац 32 Записника. Предсједник и чланови бирачког одбора одговорни су за безбједност бирачког материјала на бирачком мјесту од тренутка пријема материјала па до завршетка свих својих дужности након затварања бирачког мјеста, окончања процеса бројања и уручења гласачког материјала.

(4) Бирачки одбор уклања са бирачког мјеста све ознаке и обиљежја која упућују на политичке странке, вјерске симболе као и остале ознаке које могу имати дискриминационо значење. Бирачки одбор поставља ознаку бирачког мјеста, улаза и излаза, смјера локације бирачког мјеста, забране уношења оружја, забране пушења и излаже кандидатске листе.

(5) Предсједник и чланови бирачког одбора уређују бирачко мјесто тако да се омогући несметан проток бирача на бирачком мјесту.

(6) Предсједник бирачког одбора је приликом отварања бирачког мјеста дужан да, у складу са прописом Централне изборне комисије БиХ, одреди дужности сваком члану бирачког одбора, односно да одреди који ће члан бирачког одбора бити задужен за контролу реда, за идентификацију, за издавање гласачких листића и за контролу гласачке кутије и евидентира их у дијелу Записника о раду бирачког одбора предвиђеном за уношење наведених података.

Члан 27.

(Прије отварања бирачког мјеста)

(1) Сви чланови бирачког одбора морају доћи на бирачко мјесто најмање сат времена прије отварања бирачког мјеста. У том временском периоду само чланови бирачког одбора и акредитовани посматрачи могу бити присутни на бирачком мјесту.

(2) Бирачки одбор одређује мјесто за сваку гласачку кабину, водећи рачуна да нико унутар или ван бирачког мјеста не може видјети бирача док гласа. Отвор гласачке кабине треба бити окренут према зиду. Изузетно, ако није могуће гласачку кабину поставити поред зида, она се може поставити поред прозора, тако да се прозор покрије и да се онемогући поглед извана у гласачку кабину.

(3) Прије почетка гласања, предсједник односно чланови бирачког одбора:

- а) уписују своја имена у Записник и потписују се у дијелу Записника који је за то предвиђен;
- б) потписују Изјаву и Кодекс понашања из Обрасца 33 Записника;
- ц) исписују све неопходне податке на коверте, односно пакете;
- д) предсједник уписује у Образац за бројно стање број бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка;
- е) ручно броје примљене гласачке листиће за сваки изборни ниво и предсједник у Образац за бројно стање уписује укупан број примљених гласачких листића;
- ф) показују празну гласачку кутију, након чега на њу стављају пластичне печате;
- г) предсједник у Образац за бројно стање уписује серијске бројеве печата гласачке кутије;
- х) постављају запечаћену гласачку кутију на мјесто гдје је сви присутни могу видјети;
- и) предсједник уписује у Образац 34 Записника вријеме отварања бирачког мјеста;
- ј) предсједник провјерава посматрачев идентификациони документ са фотографијом, који задржава до момента када посматрач напушта бирачко мјесто; утврђује да ли се име посматрача налази на акредитацији и у Образац 35 Записника уписује име посматрача, назив субјекта који га је акредитовао, број његове акредитације, вријеме када је посматрач стигао и вријеме када је посматрач напустио бирачко мјесто, и
- к) предсједник упућује посматраче на мјесто гдје могу сјести и посматрати изборне активности те их упозорава да се не могу мијешати у изборни процес нити гледати у гласачку кабину, али да могу постављати питања у вези са изборним процесом.

Члан 28.

(Процедуре гласања)

- (1) Сва бирачка мјеста се отварају у 07,00 часова, а затварају се у 19,00 часова.
- (2) Ако бирачко мјесто из оправданих разлога није отворено правовремено, а кашњење је трајало до три сата, гласање на том бирачком мјесту може се продужити за онолико времена колико је трајало кашњење, о чему одлучује предсједник. Ако је кашњење трајало дуже од три сата, о дужини времена за које се гласање продужава одлучује Централна изборна комисија БиХ.
- (3) Предсједник у најкраћем року обавјештава изборну комисију о разлогу због којег је дошло до кашњења у отварању бирачког мјеста или до прекида гласања на бирачком мјесту.
- (4) Изборна комисија, одмах након пријема тог обавјештења, обавјештава Централну изборну комисију БиХ о кашњењу у отварању бирачког мјеста или о прекиду гласања на бирачком мјесту.

Члан 29.

(Тајност гласања)

- (1) Испуњавање гласачког листића на бирачком мјесту је тајно, гласање је лично, осим у случајевима који су предвиђени чланом 5.19 став (1) Изборног закона БиХ и чланом 35 овог правилника.
- (2) Ниједно лице не смије ометати бирача који испуњава гласачке листиће нити смије тражити од њега било какве информације о томе за кога жели гласати, за кога гласа или за кога је гласао нити смије спречавати или покушати спријечити некога у остваривању његовог бирачког права.

Члан 30.
(Важећи документ за идентификацију)

(1) За утврђивање идентитета бирача, у складу са чланом 5.12 Изборног закона БиХ, служи један од следећих важећих докумената са фотографијом:

- а) лична карта,
- б) пасош, или
- ц) возачка дозвола.

(2) Под личном картом као идентификационим документом у сврху доказивања идентитета сматраће се и Обавјештење (потврда) издато од Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података на Образацу ЛК-ОИ-4.

(3) Члан бирачког одбора задужен за идентификацију, приликом гласања бирача из става (2) овог члана, задржава оригинал Обавјештења (потврде) који му преда бирач. Ово обавјештење (потврду) прилаже уз Записник.

Члан 31.
(Издавање гласачког листића)

(1) Приликом уласка на бирачко мјесто ради гласања, сваки бирач мора да предочи један од важећих личних докумената, у складу са чланом 30. овог правилника. Након што бирач докаже свој идентитет члану бирачког одбора и његово име буде пронађено у изводу из Централног бирачког списка или у додатку извода из Централног бирачког списка, бирач се потписује идентично као на идентификационом документу, поред свог имена у изводу из Централног бирачког списка.

(2) Када бирач буде идентификован и потпише се у извод из Централног бирачког списка, односно додаток извода из Централног бирачког списка, члан бирачког одбора издаје му гласачке листиће или сетове гласачких листића и одмах га упућује према једној од гласачких кабина како би попунио гласачке листиће. Након попуњавања гласачких листића, бирач их пресавија тако да се заштити тајност гласа и убацује их у гласачку кутију.

(3) Предсједник и чланови бирачког одбора, ако им се имена налазе на изводу из Централног бирачког списка за то бирачко мјесто, гласају непосредно прије отварања бирачког мјеста.

(4) На изводу из Централног бирачког списка, у дијелу предвиђеном за потпис, у горњем лијевом углу, уписана је бирачка опција, и то:

- а) К-18 -за све нивое власти у БиХ за које бирачи гласају у Републици Српској;
- б) К-21 -за све нивое власти у БиХ (осим за ниво кантоналне скупштине) за које бирачи гласају у Федерацији БиХ.

Члан 32.
(Издавање непотврђеног-ковертираног гласачког листића)

(1) Ако се име бирача не налази на изводу из Централног бирачког списка, а према његовој адреси пребивалишта би требало да се налази на изводу из Централног бирачког списка, бирач се упућује у сједиште изборне комисије да му се утврди на ком бирачком мјесту бирач треба да гласа. Уколико се име бирача не налази на изводу из Централног бирачког списка, а уписан је у Централни бирачки списак, бирач се упућује на одређено бирачко мјесто за издавање непотврђених - ковертираних гласачких листића.

(2) Бирачки одбор ће бирачу који се налази на списку који је достављен од Централне изборне комисије БиХ о држављанима БиХ који су уписани у извод из Централног бирачког списка за гласање ван земље омогућити да гласа непотврђеним - ковертираним гласачким листићима.

Члан 33.
(Оштећени гласачки листић)

(1) У случају да бирач оштети свој гласачки листић, издаје му се други гласачки листић, ако врати члану бирачког одбора оштећени гласачки листић. Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића уписује ријеч “оштећен” преко враћеног гласачког листића и улаже га у за то предвиђену коверту. Члан бирачког одбора издаје бирачу други гласачки листић.

(2) Бирач који гласа у одсуству, ако оштети гласачки листић, враћа коверту са гласачким листићима члану бирачког одбора и издаје му се нова коверта са гласачким листићима.

Члан 34.
(Припадници полиције)

Припадницима полиције, када улазе на бирачко мјесто и у његовој околини, није дозвољено ношење оружја за које су задужени, осим у случају утврђеном чланом 5.6 став (1) Изборног закона БиХ.

Члан 35.
(Помоћ другог лица)

(1) Бирач који је слијеп, неписмен или физички неспособан је лице којем је потребна помоћ другог лица приликом потписивања извода из Централног бирачког списка и гласања. Кад је бирач слијеп, неписмен или физички неспособан, предсједник одобрава да му друго лице, које изабере бирач, помогне да гласа. Ово лице не смије бити члан бирачког одбора ни акредитовани посматрач. Лице које помаже бирачу да гласа написаће своје име штампаним словима у изводу из Централног бирачког списка, поред имена бирача којем је помагао и потписати се. Члан бирачког одбора у дио предвиђен за потпис уписује “ХХ”, број идентификационог документа бирача који гласа и бирача који му помаже поред његовог потписа. Лице које помаже другом бирачу да гласа не мора бити уписано у Централни бирачки списак. Једно лице може помагати само једном бирачу.

(2) Физички неспособни бирачи су и они бирачи који дођу до бирачког мјеста, али не могу ући. Друго лице које тај бирач изабере доноси важећи идентификациони документ физички неспособног бирача на бирачко мјесто и изјављује да бирач не може ући на бирачко мјесто. Члан бирачког одбора задужен за идентификацију провјерава да ли је име физички неспособног бирача уписано у извод из Централног бирачког списка. Ако је име тог бирача уписано у извод из Централног бирачког списка, односно додатак извода из Централног бирачког списка, члан бирачког одбора одлази према физички неспособном бирачу, након што обавијести предсједника, с Обрасцем 36 Записника, гласачким листићима, оловком и ковертом. Члан бирачког одбора уписује име и личне податке физички неспособног бирача са бројем идентификационог документа. Физички неспособни бирач потписује се поред тих података и попуњава гласачке листиће које ставља у предвиђену коверту. Лице које је физички неспособни бирач изабрао односи коверту са гласачким листићима до гласачке кутије, отвара је и ставља гласачке листиће у њу. Члан бирачког одбора у дио предвиђен за потпис, поред имена физички неспособног бирача, уписује број идентификационог документа тог бирача. Лице које помаже физички неспособном бирачу уписује своје име штампаним словима покрај имена физички неспособног бирача у извод из Централног бирачког списка и потписује се.

Члан 36. **(Бирачка мјеста за гласање у одсуству)**

(1) На бирачким мјестима за гласање у одсуству примјењују се процедуре гласања утврђене за редовна бирачка мјеста. Бирачу који гласа на бирачком мјесту за гласање у одсуству издају се коверте које садрже гласачке листиће који се издају у основној изборној јединици за коју бирач гласа.

(2) Бирачки одбор, прије отварања бирачког мјеста за гласање у одсуству, обавља исте радње као и бирачки одбор на редовним бирачким мјестима, како је утврђено чланом 27 овог правилника, осим што на тим бирачким мјестима ручно броје коверте које садрже гласачке листиће по основним изборним јединицама за које бирачи гласају. Добивене бројеве пребројаних коверти предсједник уноси у Образац за бројно стање.

Члан 37. **(Гласање непотврђеним-ковертираним гласачким листићима)**

(1) По једно бирачко мјесто у свакој основној изборној јединици биће овлаштено за издавање непотврђених ковертираних гласачких листића. Изборна комисија ће на бирачком мјесту овлашћеном за издавање непотврђених гласачких листића по могућности обезбједити рачунар на којем ће бити подаци из Централног бирачког списка. Централна изборна комисија БиХ обезбјеђује податке из базе Централног бирачког списка за БиХ свим изборним комисијама за провјеру података о бирачима уписаним у Централни бирачки списак.

(2) Осим бирача који су уписани у извод из Централног бирачког списка да гласају поштом, а који имају право гласати непотврђеним-ковертираним гласачким листићима, непотврђеним-ковертираним гласачким листићима имају право гласати и бирачи чије се име не налази у изводу из Централног бирачког списка, а уписани су у Централни бирачки списак од дана закључења Централног бирачког списка до дана одржавања избора. Своје бирачко право ови бирачи могу остварити на бирачком мјесту које издаје непотврђене-ковертиране гласачке листиће у основној изборној јединици за коју су уписани у Централном бирачком списку да гласају поштом или су уписани у Централни бирачки списак по пријављеном пребивалишту.

(3) Бирачи који промијене своје пребивалиште из једне основне изборне јединице у другу основну изборну јединицу у периоду од закључења Централног бирачког списка до дана избора своје бирачко право оствариће у основној изборној јединици у којој су имали пријављено пребивалиште прије дана закључења Централног бирачког списка.

(4) У случају из става (2) овог члана, име бирача уписује се на допунски извод из Централног бирачког списка за бираче који гласају непотврђеним-ковртираним гласачким листићима, који садржи све податке као и извод из Централног бирачког списка, у складу са чланом 5.18 Изборног закона БиХ. Бирач се потписује у допунски извод из Централног бирачког списка и гласа непотврђеним-ковртираним гласачким листићем који се пакује у посебну безбједносну бијелу коверту.

(5) Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића, на основу идентификационог документа бирача, испуњава неопходне податке на предњој страници коверте са непотврђеним-ковртираним гласачким листићима, на основу којих се може провјерити бирачко право.

(6) На предњу страницу коверте за непотврђене-ковртиране гласачке листиће уписују се сљедећи подаци:

- а) број бирачког мјеста;
- б) презиме и име бирача;
- ц) јединствени матични број бирача;
- д) датум рођења;
- е) тренутна адреса становања;
- ф) подаци о називу и броју предоченог идентификационог документа и назив органа који је издао овај документ.

(7) Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића задржава идентификациони документ бирача до момента када бирач врати непотврђене-ковртиране гласачке листиће запаковане у безбједносној бијелој коверти. Члан бирачког одбора задужен за издавање гласачких листића ставља безбједносну бијелу коверту у коверту са подацима о бирачу који гласа непотврђеним-ковртираним гласачким листићима. Коверта се печати и бирач је убацује у гласачку кутију. Бирачки одбор задржава потврду ЛК-ОИ-4, уколико је бирач предочи као идентификациони документ.

Члан 38.

(Гласање бирача с посебним потребама)

(1) У сврху гласања бирача везаних за домове, хоспитализованих лица или бирача који ће гласати у затворима и притворским јединицама, изборне комисије ће, узимајући у обзир територијалну распоређеност и број институција, организовати мобилне тимове који ће посјетити бираче из ове категорије у њиховим домовима или институцијама. Мобилни тим има једног предсједника и два члана. Предсједник руководи радом мобилног тима и одговоран је за његову законитост. Изборна комисија један час прије отварања бирачких мјеста предаје сваком формираном мобилном тиму материјал како слиједи:

- а) допунски списак с уписаним именима бирача који су пријављени за гласање на овај начин, који је овјерила изборна комисија;

- б) одговарајући број гласачких листића запакованих у коверте на којима су уписане шифре основних изборних јединица за које се гласа;
- ц) одговарајући број помоћних гласачких кутија (картонске кутије);
- д) образац за бројно стање за бирачко мјесто за гласање у одсуству;
- е) потрошни материјал који је неопходан у процесу гласања и бројања гласачких листића;
- ф) Записник о раду бирачког одбора из члана 23 овог правилника;
- г) списак бирача са адресама и контакт телефонима из тачке а) овог става.

(2) По преузимању изборног материјала од изборне комисије, предсједник и чланови мобилног тима:

- а) уписују своја имена у Записник и потписују се у дијелу Записника који је за то предвиђен (са знаком мобилни тим);
- б) уписују број бирача са допунског списка на предвиђено мјесто у Обрасцу за бројно стање – МОБИЛНИ ТИМ;
- ц) ручно броје примљене коверте са сетовима гласачких листића према шифрама основних изборних јединица за које се гласа, а према бирачкој опцији бирача који су уписани на допунски списак и уписују тај број у Образац за бројно стање;
- д) формирају помоћну гласачку кутију за мобилни тим и стављају папирни самољепљиви печат на отвор гласачке кутије;
- е) уписују серијске бројеве печата са помоћне гласачке кутије у Образац за бројно стање, и
- ф) предсједник и чланови мобилног тима уписују у Образац 310 Записника вријеме њиховог одласка на терен.

(3) Начин гласања бирача са посебним потребама не разликује се од начина гласања утврђеног чл. 29, 30, 31, 33 и 35 овог правилника. Мобилни тим, приликом рада на терену, након гласања бирача са посебним потребама на одређеној локацији, самољепљивом траком лијепи отвор гласачке кутије који потписују предсједник и чланови мобилног тима. Након завршетка рада на терену, мобилни тим ставља на отвор помоћне гласачке кутије самољепљиви папирни печат на који се потписују предсједник и чланови мобилног тима, а серијски број печата евидентира на Обрасцу за бројно стање.

(4) У помоћну свеску, односно записник о раду мобилног тима који потписују предсједник и оба члана, уписују се: локације које је посјетио мобилни тим, број бирача који су гласали на појединим локацијама и важнији догађаји током њиховог рада на терену.

(5) Мобилни тим почиње да ради у 07,00 часова, а завршава у 19,00 часова. Мобилни тим у 19.00 часова у сједишту изборне комисије пакује свој изборни материјал у складу са чланом 77 овог правилника и исти предаје изборној комисији.

Члан 39. **(Удаљавање са бирачког мјеста)**

Предсједник бирачког одбора може са бирачког мјеста и из његове околине удаљити свако лице које нарушава ред. Свако удаљавање са бирачког мјеста треба забиљежити у Образац 38 Записника.

Члан 40.
(Ометање процеса гласања)

(1) Ако на бирачком мјесту постоји опасност по ред и мир, ако дође до насиља или се открију оружје или опасни предмети, у смислу члана 22. став (1) овог правилника, предсједник бирачког одбора ће:

- а) подузети активности да се отклони опасност, насиље, оружје или опасне предмете са бирачког мјеста;
- б) ако се опасност, насиље, оружје или опасни предмети не могу одмах отклонити, прекинути гласање за онолико времена колико је потребно да се поново успоставе ред и мир на бирачком мјесту;
- ц) након прекида гласања и поново успостављеног реда и мира, поступити у складу са чланом 28 овог правилника.

(2) Ако се ред на бирачком мјесту наруши, предсједник бирачког одбора може, у складу са чланом 5.6 став (1) Изборног закона БиХ, захтијевати помоћ полиције или снага безбједности изван бирачког мјеста како би се поново успоставио ред и мир на бирачком мјесту. Гласање се прекида док се на бирачком мјесту налазе припадници полиције или снага безбједности.

Члан 41.
(Затварање бирачког мјеста)

(1) Бирачима који су у реду за гласање у тренутку затварања бирачког мјеста одобрава се гласање. Процедура затварања за редовна бирачка мјеста и за бирачка мјеста за гласање у одсуству је:

- а) предсједник, 15 минута прије затварања бирачког мјеста, објављује свим присутним, унутар и испред бирачког мјеста, вријеме затварања бирачког мјеста;
- б) предсједник одређује једног члана бирачког одбора да у вријеме затварања бирачког мјеста стане на крај реда како би се обезбиједило да се ниједно лице не прикључи након затварања бирачког мјеста;
- ц) члан бирачког одбора из тачке б) овог члана затвара врата одмах након што посљедњи бирач из реда гласа;
- д) предсједник у Образац 3 9 Записника уписује вријеме затварања бирачког мјеста;
- е) предсједник затвара отвор гласачке кутије самољепљивом траком и потписује је.

(2) Приликом затварања бирачког мјеста предсједник у Образац 35 Записника евидентира присутне акредитоване посматраче.

Одјељак Б. Бирачка мјеста у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ

Члан 42.
(Достављање изборног материјала)

(1) Централна изборна комисија БиХ ће на касније седам дана прије отварања бирачких мјеста доставити Министарству спољних послова БиХ изборни материјал, и то:

- а) извод из Централног бирачког списка за одређено бирачко мјесто у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ;
- б) одговарајући број сетова гласачких листића;
- ц) одговарајући број гласачких кутија;
- д) сет образаца за бирачко мјесто;
- е) постере с упутствима о начину гласања и информативним садржајима за бираче;
- ф) Записник из члана 23. став (1) овог правилника, и
- г) потрошни материјал према спецификацији из Обрасца 31 Записника, неопходан за процес гласања и бројања гласачких листића.

(2) Министарство спољних послова БиХ ће три дана раније, а најкасније 12 часова прије отварања бирачких мјеста у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ, доставити бирачком одбору одговарајућег ДКП БиХ изборни материјал из става (1) овог члана.

(3) Бирачки одбор провјерава да ли је изборни материјал који је примио од Министарства спољних послова БиХ комплетан и у исправном стању, што уписује у Образац 31 Записника.

(4) Након примљеног изборног материјала, предсједник и чланови бирачког одбора поступају у складу са чланом 26. ставови (3), (4), (5) и (6) и чланом 27. овог правилника.

Члан 43. (Процедуре гласања)

(1) Сва бирачка мјеста отварају се у 07,00 часова, а затварају се у 19,00 часова.

(2) Ако бирачко мјесто из оправданих разлога није отворено правовремено, а кашњење је трајало до три сата, гласање на том бирачком мјесту може се продужити за онолико времена колико је трајало кашњење, о чему одлучује предсједник. Ако је кашњење трајало дуже од три сата, о дужини времена за које се гласање продужава одлучује Централна изборна комисија БиХ.

(3) Предсједник, у најкраћем року, обавјештава Централну изборну комисију БиХ о разлогу због којег је дошло до кашњења у отварању бирачког мјеста или до прекида гласања на бирачком мјесту.

Члан 44. (Тајност гласања)

(1) Испуњавање гласачког листића на бирачком мјесту је тајно, гласање је лично.

(2) Ниједно лице не смије ометати бирача који испуњава гласачке листиће нити смије тражити од њега било какве информације о томе за кога жели гласати, за кога гласа или за кога је гласао, нити смије спречавати или покушати спријечити некога у остваривању његовог бирачког права.

Члан 45. (Важећи документ за идентификацију)

(1) За утврђивање идентитета бирача из члана 3.15 став (1) Изборног закона БиХ служи један од сљедећих важећих докумената, у складу са чланом 5.12 Изборног закона БиХ, са фотографијом:

- а) лична карта;
- б) пасош, или
- ц) возачка дозвола.

(2) За утврђивање идентитета бирача из члана 3.15 став (2) Изборног закона БиХ, служи један од следећих важећих докумената са фотографијом:

- а) пасош;
- б) возачка дозвола;
- ц) важећа лична исправа издата од земље домаћина, и
- д) избјеглички картон издат од владе земље домаћина или друге међународне организације.

Члан 46. **(Издавање гласачког листића)**

(1) Приликом уласка на бирачко мјесто ради гласања сваки бирач мора да предочи један од важећих личних докумената, у складу са чланом 45. овог правилника. Након што бирач докаже свој идентитет члану бирачког одбора и његово име буде пронађено у изводу из Централног бирачког списка, бирач се потписује идентично као на идентификационом документу, поред свог имена у изводу из Централног бирачког списка.

(2) Пошто бирач буде идентификован и потпише се у извод из Централног бирачког списка, даљњи поступак о издавању гласачког листића и гласање се обављају на начин утврђен за гласање расељених лица.

Члан 47. **(Оштећени гласачки листић и помоћ другог лица)**

(1) У случају да бирач оштети свој гласачки листић, издаје му се други гласачки листић, на начин како је утврђено у члану 33 овог правилника, ако врати члану бирачког одбора оштећени гласачки листић.

(2) За бирача који је слијеп, неписмен или физички неспособан и потребна му је помоћ другог лица, поступа се на начин како је утврђено у члану 35. овог правилника.

Члан 48. **(Удаљавање с бирачког мјеста)**

Предсједник бирачког одбора може са бирачког мјеста и из његове околине удаљити свако лице које нарушава ред. Свако удаљавање са бирачког мјеста треба забиљежити у Образац 38 Записника.

Члан 49. **(Ометање процеса гласања)**

Ако на бирачком мјесту постоји опасност по ред и мир, ако дође до насиља или се открију оружје или опасни предмети, у смислу члана 22. став (1) овог правилника, предсједник бирачког одбора ће:

- а) подузети активности да се отклони опасност, насиље, оружје или опасне предмете с бирачког мјеста;
- б) ако се опасност, насиље, оружје или опасни предмети не могу одмах отклонити, прекинути гласање за онолико времена колико је потребно да се поново успостави ред и мир на бирачком мјесту, и
- ц) након прекида гласања и поново успостављеног реда и мира, поступити у складу с чланом 43. овог правилника.

Члан 50.
(Затварање бирачког мјеста)

(1) Бирачима који су у реду за гласање у тренутку затварања бирачког мјеста у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ одобрава се гласање по процедури затварања утврђеној у члану 41. овог правилника.

ГЛАВА V БРОЈАЊЕ ГЛАСАЧКИХ ЛИСТИЋА И ГЛАСОВА

Одјељак А. (Редовна бирачка мјеста)

Члан 51.
(Вријеме бројања)

Гласачки листићи броје се одмах након затварања редовних бирачких мјеста.

Члан 52.
(Редослијед радњи приликом бројања)

Радње приликом бројања на бирачком мјесту обављају се сљедећим редослиједом:

- а) утврђивање задужених гласачких листића у гласачкој кутији;
- б) бројање гласачких листића у гласачкој кутији;
- ц) бројање гласова (систем већинског гласа);
- д) бројање гласова добивених системом отворених листа - гласови за политичке субјекте;
- е) бројање гласова добивених системом отворених листа - гласови за кандидате унутар политичких субјеката.

Члан 53.
(Утврђивање задужених гласачких листића)

Након затварања бирачког мјеста у присуству акредитованих посматрача, предсједник и чланови бирачког одбора:

- а) броје и уписују укупан број преосталих **неискориштених** гласачких листића за сваки изборни ниво у Образац за бројно стање;

- б) пакују неискориштене гласачке листиће за сваки изборни ниво у оригиналну кутију;
- ц) броје и уписују у Образац за бројно стање укупан број **потписа** гласача с извода из Централног бирачког списка;
- д) уписују укупан број оштећених гласачких листића за сваки изборни ниво и пакују их у одговарајућу коверту и
- е) председник и чланови бирачког одбора потписују Образац за бројно стање.

Члан 54.
(Бројање гласачких листића)

(1) Након затварања бирачког мјеста у присуству акредитованих посматрача, председник и чланови бирачког одбора:

- а) отварају гласачку кутију и садржај стављају на празан сто за бројање;
- б) предочавају празну гласачку кутију присутнима, доказујући тиме да у кутији нема преосталих гласачких листића;
- ц) разврставају гласачке листиће по изборним нивоима у групе од по 25 комада;
- д) слажу групе од по 25 гласачких листића једну на другу унакрсно;
- е) утврђују број група од по 25 гласачких листића којима додају број преосталих гласачких листића како би се добио укупан број гласачких листића;
- ф) број гласачких листића из тачке е) овог члана за сваки изборни ниво председник уписује у обрасце за збирне резултате;
- г) председник свим присутним објављује укупан број гласачких листића за сваки изборни ниво.

(2) Гласачки листићи који нису потребни за сљедећи процес бројања пакују се посебно за сваки изборни ниво у провидне пластичне вреће, које се одлажу тако да их сви присутни могу видјети.

Одјељак Б. Бирачка мјеста за гласање у одсуству

Члан 55.
(Бројање коверти са гласачким листићима)

(1) Након што посљедњи бирач гласа, председник и чланови бирачког одбора бирачког мјеста за гласање у одсуству броје коверте са гласачким листићима.

(2) Коверте са гласачким листићима са бирачких мјеста за гласање у одсуству отварају се и броје се гласачки листићи у Главном центру за бројање.

(3) Коверте са непотврђеним гласачким листићима (ако одређено бирачко мјесто за гласање у одсуству издаје непотврђене гласачке листиће) председник и чланови бирачког одбора достављају на верификацију Главном центру за бројање и, ако бирачко право за датог бирача буде потврђено, ови гласачки листићи броје се у Главном центру за бројање.

(4) Председник и чланови бирачког одбора из ст. (1) и (3) овог члана:

- а) након попуне Обрасца за бројно стање за бирачко мјесто за гласање у одсуству, отварају гласачку кутију и стављају садржај на сто тако да то виде сви присутни;

- б) разврставају коверте са гласачким листићима на:
- 1) коверте са непотврђеним гласачким листићима (за она бирачка мјеста у одсуству која издају непотврђене гласачке листиће), и
 - 2) коверте са гласачким листићима за гласање у одсуству;
- ц) разврставају коверте са гласачким листићима за гласање у одсуству по основним изборним јединицама за које су бирачи гласали, односно по ознакама комбинација гласачких листића на ковертама;
- д) броје коверте са непотврђеним гласачким листићима, контролишу бројање, а добивени број предсједник уписује у Образац за бројно стање за гласање непотврђеним гласачким листићима;
- е) броје коверте са гласачким листићима за гласање у одсуству, контролишу бројање, а добивени број коверти по основним изборним јединицама за које су бирачи гласали предсједник уписује у Образац за бројно стање за гласање у одсуству;
- ф) вежу заједно коверте за гласање у одсуству с истим комбинацијама гласачких листића по основним изборним јединицама и пакују их у одговарајућу заштитну врећу за паковање изборног материјала у одсуству, у складу са чланом 75 овог правилника;
- г) пакују коверте са непотврђеним гласачким листићима у одговарајућу заштитну врећу за паковање изборног материјала, у складу са чланом 76 овог правилника;
- х) попуњавају и потписују Образац за бројно стање за бирачка мјеста за гласање у одсуству и Образац за бројно стање за бирачка мјеста која издају непотврђене гласачке листиће.

Одјељак Ц. Мобилни тимови

Члан 56. (Бројање коверти са гласачким листићима)

(1) Након што посјете све бираче који гласају путем мобилног тима, предсједник и чланови мобилног тима у сједишту изборне комисије броје коверте са гласачким листићима на следећи начин:

- а) броје и уписују укупан број преосталих **неискориштених коверти са гласачким листићима** за сваки изборни ниво у Образац за бројно стање за гласање путем мобилног тима;
- б) пакују неискориштене коверте са гласачким листићима у оригиналну кутију;
- ц) броје и уписују у Образац за бројно стање укупан број **потписа** гласача са допунског извода из Централног бирачког списка;
- д) броје и уписују укупан број коверти оштећених гласачких листића и пакују их у одговарајућу коверту;
- е) након уписа претходно утврђених података у Образац за бројно стање мобилног тима, отварају гласачку кутију и стављају садржај на сто тако да то виде сви присутни;

- ф) разврставају коверте са гласачким листићима за гласање путем мобилног тима по основним изборним јединицама за које су бирачи гласали, односно по ознакама комбинација гласачких листића на ковертама;
- г) броје коверте са гласачким листићима за гласање путем мобилног тима, што значи да се контролишу и броје коверте а не гласачки листићи, а добивени број коверти по основним изборним јединицама за које су бирачи гласали предсједник уписује у Образац за бројно стање за гласање путем мобилног тима;
- х) вежу заједно коверте са гласачким листићима и пакују их у одговарајућу заштитну врећу за паковање изборног материјала мобилног тима, у складу са чланом 77. овог правилника;
- и) попуњавају и потписују Образац за бројно стање за мобилне тимове.

(2) Оригинални образац бројног стања, Записник о раду бирачког одбора - ЗАРБО, Образац бројног стања за гласање путем мобилног тима и упаковани изборни материјал мобилни тим доставља изборној комисији.

Одјељак Д. Бирачка мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ

Члан 57.

(Бројање коверти са гласачким листићима)

(1) Након затварања бирачког мјеста у присуству акредитованих посматрача, предсједник и чланови бирачког одбора бирачког мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ броје коверте са гласачким листићима на сљедећи начин:

- а) броје и уписују укупан број преосталих **неискориштених коверти са гласачким листићима** за сваки изборни ниво у Образац за бројно стање;
- б) пакују неискориштене коверте са гласачким листићима за сваки изборни ниво у оригиналну кутију;
- ц) броје и уписују у Образац за бројно стање укупан број **потписа** гласача са извода из Централног бирачког списка;
- д) броје и уписују укупан број оштећених гласачких листића за сваки изборни ниво и пакују их у одговарајућу коверту;
- е) након уписа претходно утврђених података у Образац за бројно стање за бирачко мјесто за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ, отварају гласачку кутију и стављају садржај на сто тако да то виде сви присутни;
- ф) разврставају коверте са гласачким листићима за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ по основним изборним јединицама за које су бирачи гласали, односно по ознакама комбинација гласачких листића на ковертама;
- г) броје коверте са гласачким листићима за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ, што значи да се коверте са гласачким листићима са бирачких мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ не отварају и не броје се гласачки листићи на бирачком мјесту у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ, контролишу се и броје коверте са гласачким листићима, а добивени број коверти по основним изборним јединицама за које су бирачи гласали предсједник уписује у Образац за бројно стање за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ;

- х) вежу заједно коверте за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ с истим комбинацијама гласачких листића по основним изборним јединицама и пакују их у одговарајућу заштитну врећу за паковање изборног материјала у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ, према одредбама овог правилника;
- и) попуњавају и потписују Образац за бројно стање за бирачка мјеста за гласање у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ.

(2) Оригинални образац бројног стања, Записник о раду бирачког одбора - ЗАРБО и упаковани изборни материјал бирачки одбор у дипломатско-конзуларним представништвима БиХ путем Министарства спољних послова БиХ доставља Централној изборној комисији БиХ.

Одјељак Е. Важећи и неважећи гласачки листићи

Члан 58. (Важећи гласачки листићи)

Гласачки листић је **важећи** ако:

- а) је у оном облику који је потврдила и службено издала Централна изборна комисија БиХ;
- б) је означен тако да је намјера бирача јасна;
- ц) није потписан и на њему није исписано име, назив, изјава или неки други текст, илустрација или симбол, и
- д) оштећење гласачког листића није такво да се не може установити намјера бирача.

Члан 59. (Гласачки листићи за поједине изборне нивое)

Гласачки листићи за поједине изборне нивое броје се сљедећим редослиједом:

а) У Федерацији БиХ:

- 1) Предсједништво БиХ
- 2) Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ
- 3) Представнички дом Парламента Федерације БиХ
- 4) кантонална скупштина
- 5) начелник општине, и
- 6) општинско вијеће, односно градско вијеће.

б) У Републици Српској:

- 1) Предсједништво БиХ
- 2) Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ
- 3) предсједник и потпредсједници Републике Српске
- 4) Народна скупштина Републике Српске
- 5) начелник општине, односно градоначелник града када се бира непосредно, и
- 6) скупштина општине, односно скупштина града.

- ц) У Брчко дистрикту БиХ прво се броје гласачки листићи за изборне нивое редослиједом како је наведено у тачки а) алинеје 1), 2) и 3) и тачки б) алинеје 1), 2), 3) и 4) овог става, а затим за Скупштину Брчко дистрикта БиХ.

Члан 60.

(Бројање гласова – систем већинског гласа)

По систему већинског гласа врши се гласање и бројање гласачких листића за избор члана Предсједништва БиХ у Федерацији БиХ и у Републици Српској, за предсједника и потпредсједнике Републике Српске и за избор начелника општине у Федерацији БиХ и у Републици Српској и градоначелника града (када се бира непосредно). Гласачки листић је важећи ако је бирач означио квадратић испред имена само једног кандидата.

Члан 61.

(Процедура бројања гласова - систем већинског гласа)

(1) Приликом бројања гласова добивених системом **већинског гласа**, предсједник и чланови бирачког одбора:

- а) разврставају гласачке листиће за тај изборни ниво у посебне групе по кандидатима;
- б) праве посебну групу празних, као и гласачких листића који су испуњени тако да није могуће са сигурношћу утврдити којем кандидату је бирач дао свој глас, а њихову исправност утврђују предсједник и чланови бирачког одбора;
- ц) броје гласачке листиће за сваког кандидата и увезују их у групе од по 25 комада;
- д) утврђују исправност гласачких листића из тачке б) став (1) овог члана; гласачки листићи за које предсједник и чланови бирачког одбора утврде да су важећи додају се групи за одговарајућег кандидата;
- е) утврђују укупан број важећих гласова за сваког кандидата.

2) Преостали **неважећи** гласачки листићи дијеле се у двије групе:

- а) неважећи неозначени гласачки листићи, и
- б) неважећи остали гласачки листићи.

(3) Предсједник и чланови бирачког одбора:

- а) броје листиће сваке категорије **неважећих** гласачких листића и добивени број предсједник уписује на Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР (већински глас) за тај изборни ниво. Пакују неважеће гласачке листиће у заштитне вреће за изборни материјал у складу са чл. 73. и 74. овог правилника;
- б) предсједник уписује резултате бројања гласова за сваког кандидата на Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР (већински глас) за тај изборни ниво. Ако кандидат не добије ниједан глас, уписује се ‘0’ поред имена тог кандидата, и
- ц) пакују **важеће** гласачке листиће у заштитне вреће за изборни материјал у складу са чл. 73. и 74. овог правилника.

(4) Предсједник свим присутним објављује резултате бројања гласова на бирачком мјесту добивене по систему већинског гласа у складу са чланом 5.26 став (2) Изборног закона БиХ, а жуту копију Обрасца ЗР већински глас излаже на бирачком мјесту.

Члан 62.

(Бројање гласова обивених системом отворених листа за све изборне нивое)

(1) По систему отворених листа врши се гласање и бројање гласачких листића за изборне нивое, како слиједи:

а) У Федерацији БиХ:

- 1) Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ
- 2) Представнички дом Парламента Федерације БиХ
- 3) кантоналне скупштине, и
- 4) општинска вијећа, односно Градско вијеће Града Мостара (посебно гласови за градску изборну јединицу и посебно за једну од шест изборних јединица градског подручја),

б) У Републици Српској:

- 1) Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ
- 2) Народна скупштина Републике Српске, и
- 3) скупштине општина, односно Скупштина Града Бања Лука.

ц) У Брчко дистрикту БиХ: прво се броје гласачки листићи за изборне нивое редослиједом како је наведено у ставу (1) тачка а) алинеје 1) и 2) и тачка б) алинеје 1) и 2) овог члана, а затим за Скупштину Брчко дистрикта БиХ.

(2) Гласачки листић је **важећи** ако је бирач означио квадратић:

- а) поред назива само једне политичке странке или коалиције или листе независних кандидата или имена једног независног кандидата или једног кандидата са посебне кандидатске листе припадника националних мањина;
- б) поред имена једног или више кандидата унутар листе само једне изабране политичке странке или коалиције или листе независних кандидата, и
- ц) поред назива једне политичке странке или једне коалиције или једне листе независних кандидата и кандидата (једног или више) унутар те одабране политичке странке или коалиције или листе независних кандидата.

Члан 63.

(Прво бројање гласова)

(1) Приликом првог бројања гласова који су добивени системом отворених листа утврђује се број гласова које је освојила политичка странка, коалиција, листа независних кандидата или независни кандидат или кандидат са посебне листе припадника националних мањина.

(2) Процедура првог бројања гласова је:

- а) разврставање гласачких листића, према утврђеном редослиједу за одређени изборни ниво, у групе по политичким странкама, коалицијама, независним кандидатима или листама независних кандидата и кандидатима са посебне кандидатске листе припадника националних мањина. У групе за једну политичку странку, коалицију, независног кандидата, листу независних кандидата и кандидата са посебне кандидатске листе припадника националних мањина улазе гласачки листићи које је бирач означио:

- 1) само испред назива једне политичке странке, коалиције, независног кандидата, листе независних кандидата и кандидата са посебне кандидатске листе припадника националних мањина, или
 - 2) испред назива једне политичке странке, коалиције, листе независних кандидата и једног или више кандидата унутар те политичке странке, коалиције, листе независних кандидата, или
 - 3) испред имена једног или више кандидата унутар једне политичке странке, коалиције или листе независних кандидата;
- б) прављење посебних група неозначених, као и гласачких листића који су испуњени тако да није могуће са сигурношћу утврдити којој је политичкој странци, коалицији, независном кандидату или листи независних кандидата бирач дао свој глас. Њихову исправност утврђују предсједник и чланови бирачког одбора;
- ц) бројање гласачких листића који се слажу у групе од по 25 комада, затим поновно бројање ових гласачких листића и њихово увезивање еластичном гумицом у групе од по 25 комада за сваку политичку странку, коалицију, сваког независног кандидата, за сваку листу независних кандидата или за сваког кандидата са посебне кандидатске листе припадника националних мањина, и
- д) утврђивање укупног броја гласова у групи одређене политичке странке, коалиције, независног кандидата, листе независних кандидата или кандидата са посебне кандидатске листе припадника националних мањина.

(3) Предсједник и чланови бирачког одбора провјеравају гласачке листиће из става (2) тачка б) овог члана. Гласачки листићи за које предсједник и чланови бирачког одбора утврде да су важећи додају се групи за политичку странку, коалицију, одговарајућег независног кандидата или листу независних кандидата.

(4) Преостали неважећи гласачки листићи дијеле се у двије групе:

- а) неважећи неозначени гласачки листићи, и
- б) неважећи остали гласачки листићи.

(5) Предсједник и чланови бирачког одбора:

- а) броје неважеће гласачке листиће сваке категорије и добивени број предсједник уписује у Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР (отворена листа) за тај изборни ниво.
Пакују неважеће гласачке листиће у заштитне вреће за изборни материјал у складу са чл. 73. и 74. овог правилника;
- б) предсједник уписује резултате за сваку политичку странку, коалицију, независног кандидата, листу независних кандидата или кандидата са посебне кандидатске листе припадника националних мањина на Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР (отворена листа) за тај изборни ниво.
Ако политичка странка, коалиција, независни кандидат, листа независних кандидата или кандидат са посебне кандидатске листе припадника националних мањина не добије ниједан глас, уписује се ‘0’ поред имена те политичке странке, коалиције, независног кандидата, назива листе независних кандидата или кандидата са посебне кандидатске листе припадника националних мањина;

ц) пакују важеће гласачке листиће за независне кандидате и кандидате са посебне кандидатске листе припадника националних мањина, а који неће бити бројани у другом кругу бројања гласова добивених по систему отворених листа.

(6) Предсједник свим присутним објављује резултате првог бројања гласова добивених по систему отворених листа и доставља изборној комисији резултате бројања на бирачком мјесту добивених након првог бројања по систему отворене листе на начин који одреди изборна комисија.

(7) Предсједник и чланови бирачког одбора броје гласове тако да акредитованим посматрачима омогуће увид у цијели процес.

Члан 64. (Друго бројање гласова)

(1) Приликом другог бројања утврђује се број гласова за сваког кандидата унутар листе политичке странке, коалиције или листе независних кандидата.

(2) Друго бројање гласова за сваку политичку странку, коалицију или листу независних кандидата обавља се посебно. Ово бројање проводи се *методом упоредног бројања* уз кориштење Помоћног обрасца за бројање. Након што сви гласови буду пребројани, резултати се узимају из једне књиге помоћних образаца за бројање и преносе на Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР (отворена листа) у за то одређени дио поред имена сваког кандидата. Ако кандидат није добио ниједан глас, уписује се "0" поред имена тог кандидата. Број гласова за кандидата, добивен другим бројањем гласова, не смије бити већи од укупног броја гласова које је добила та политичка странка у првом бројању гласова. Предсједник и чланови бирачког одбора се, након попуњавања Обрасца за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР (отворена листа) за тај изборни ниво, потписују на образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР (отворена листа).

(3) Предсједник и чланови бирачког одбора пакују гласачке листиће у заштитне вреће за изборни материјал у складу са чл. 73. и 74. овог правилника.

(4) Прво и друго бројање гласова, који су добивени системом отворених листа, понављају се за сваки изборни ниво користећи Помоћни образац за бројање и Образац за збирне резултате на бирачком мјесту ЗР (отворена листа) за тај изборни ниво на начин утврђен овим чланом.

Члан 65. (Достављање изборног материјала са бирачких мјеста изборним комисијама)

(1) Бирачки одбор одмах, а најкасније 12 часова након затварања бирачког мјеста, доставља надлежној изборној комисији:

а) Записник из члана 23. овог правилника, и

б) копије образаца и остали изборни материјал из чл. 73., 74., 75., 76. и 77. овог правилника.

(2) Предсједник бирачког одбора јавно излаже резултате гласања на бирачком мјесту како би јавност имала увида у њих. Копије образаца о резултатима гласања за све изборне нивое за ово бирачко мјесто задржава предсједник бирачког одбора.

Члан 66.
(Доставља збирних образаца)

Изборна комисија, након што прими изборни материјал из члана 65 овог правилника, попуњава образац збирних резултата на нивоу општине и исти доставља Централној изборној комисији БиХ.

ГЛАВА VI НАЧИН ГЛАСАЊА БИРАЧА КОЈИ ГЛАСАЈУ ПУТЕМ ПОШТЕ

Члан 67.
(Бирачки пакет)

Централна изборна комисија БиХ свим бирачима који су уписани у извод из Централног бирачког списка за гласање путем поште доставља бирачки пакет који садржи:

- а) Образац са личним подацима бирача: име и презиме, јединствени матични број, датум рођења, тренутна адреса ван БиХ (улица и број, град, поштански број, држава), комбинацијски број за гласачке листиће те упутства како треба гласати (одштампана на полеђини тог обрасца);
- б) одговарајуће гласачке листиће који се издају за основну изборну јединицу за коју гласа бирач;
- ц) повратну коверту с одштампаном (повратном) адресом Централне изборне комисије БиХ, и
- д) коверту за гласачке листиће, која обезбјеђује тајност гласања.

Члан 68.
(Повратна коверта)

Бирач који гласа путем поште шаље назад Централној изборној комисији БиХ повратну коверту, која садржи:

- а) коверту за гласачке листиће, која обезбјеђује тајност гласа, с упакованим гласачким листићима и која је залијепљена како би се обезбиједила тајност гласања;
- б) копију једног од важећих идентификационих докумената, у складу са чланом 5.12, односно чланом 3.15 став (4) Изборног закона БиХ;
- ц) Образац са личним подацима бирача који садржи податке наведене у члану 67. став (1) тачка а) овог правилника.

Члан 69.
(Тајност гласања)

(1) У циљу обезбјеђења тајности гласа бирача који гласа путем поште, гласачки листићи пакују се у коверту која обезбјеђује тајност гласа.

(2) Коверта која обезбјеђује тајност гласа и гласачки листић не смију бити исписани бирачевим личним и другим подацима, осим изражене бирачеве гласачке воље. У супротном, гласачки листић неће бити важећи.

Члан 70.
(Рок за прихватање повратне коверте)

Повратна коверта која је послана Централној изборној комисији БиХ најкасније на дан одржавања избора, биће прихваћена и пребројана уколико стигне у Централну изборну комисију БиХ најкасније 10 дана од дана одржавања избора и ако је на повратној коверти отисак поштанског жига земље из које се гласа, са датумом не каснијим од датума одржавања избора.

Члан 71.
(Водич за гласање путем поште)

Централна изборна комисија БиХ дистрибуираће Водич за гласање путем поште преко:

- а) дипломатско-конзуларних представништава БиХ;
- б) клубова и удружења грађана БиХ у иностранству;
- ц) веб странице Централне изборне комисије БиХ и осталих ауторизованих веб страница, и
- д) канцеларија владиних и невладиних организација које се баве избјеглицама и питањима миграције.

Члан 72.
(Обрасци)

Саставни дио овог Правилника су:

- а) Записник о раду бирачког одбора - ЗАРБО,
- б) Образац за бројно стање БС - редовно бирачко мјесто;
- ц) Образац за бројно стање БСО - бирачко мјесто за гласање у одсуству (који се користи и у ДКП БиХ);
- д) Образац за бројно стање БСН - бирачко мјесто за гласање непотврђеним гласачким листићима;
- е) Образац за бројно стање БСМ – Мобилни тим;
- ф) Образац за збирне резултате ЗР - већински глас;
- г) Образац за збирне резултате ЗР - отворена листа;
- х) Помоћни образац за бројање;
- и) примопредајни обрасци ПО;
- ј) Образац за прве непотпуне прелиминарне изборне резултате ЗР, и
- к) Образац за друге непотпуне прелиминарне изборне резултате ЗР.

ГЛАВА VII ПАКОВАЊЕ ИЗБОРНОГ МАТЕРИЈАЛА

Члан 73.
(Редовна бирачка мјеста Ф БиХ)

(1) На редовним бирачким мјестима у Федерацији Босне и Херцеговине изборни материјал пакује бирачки одбор на начин утврђен одредбама овог члана.

(2) Гласачки листићи за Предсједништво БиХ пакују се у **БИЈЕЛЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи;
- б) провидна пластична врећа са:
 - 1) ковертом са неважећим гласачким листићима;
 - 2) ковертом с Обрасцем за збирне резултате ЗР (већински глас) - плава копија.

(3) Гласачки листићи за начелника општине пакују се у **БИЈЕЛЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи, и
- б) провидна пластична врећа у којој је:
 - 1) коверта са неважећим гласачким листићима, и
 - 2) коверта с Обрасцем за збирне резултате ЗР (већински глас) - плава копија.

(4) Гласачки листићи за Парламентарну скупштину БиХ пакују се у **ПЛАВЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи
- б) провидна пластична врећа са:
 - 1) ковертом са неважећим гласачким листићима, и
 - 2) ковертом с Обрасцем за збирне резултате ЗР (отворена листа) - плава копија.

(5) Гласачки листићи за Представнички дом Парламента ФБиХ пакују се у **ПЛАВЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи
- б) провидна пластична врећа са:
 - 1) ковертом са неважећим гласачким листићима, и
 - 2) ковертом с Обрасцем за збирне резултате ЗР (отворена листа) - плава копија.

(6) Гласачки листићи за кантоналне скупштине пакују се у **ПЛАВЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи
- б) провидна пластична врећа са:
 - 1) ковертом са неважећим гласачким листићима, и
 - 2) ковертом с Обрасцем за збирне резултате ЗР (отворена листа) - плава копија.

(7) Гласачки листићи за општинско вијеће пакују се у **ПЛАВЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи, и
- б) провидна пластична врећа у којој је:
 - 1) коверта са неважећим гласачким листићима и
 - 2) коверта с Обрасцем за збирне резултате ЗР – (отворена листа) - плава копија.

(8) Неискориштени и оштећени гласачки листићи за Предсједништво БиХ, Парламентарну скупштину БиХ, Представнички дом ФБиХ, кантоналне скупштине, начелника општине, општинско вијеће пакују се у **СИВЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ** по једна, тако што се у њих стављају:

- а) неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије);
- б) коверта са упропаштеним гласачким листићима.

(9) У **ПРОВИДНЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ** пакују се:

- а) помоћни обрасци за бројање који су кориштени за други круг бројања гласова по кандидатима;
- б) Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО- оригинал у корицама, и
- ц) извод из коначног Централног бирачког списка за редовне бираче.

(10) Копије образаца, које је бирачки одбор користио током гласања и бројања гласачких листића на бирачком мјесту, бирачки одбор пакује на сљедећи начин:

а) у коверту за предсједника бирачког одбора стављају се:

- 1) Образац за бројно стање БС - црвена копија;
- 2) Образац за збирне резултате ЗР (већински глас) - црвена копија;
- 3) Образац за збирне резултате ЗР (отворена листа) - црвена копија, и

б) у коверту за предсједника изборне комисије стављају се:

- 1) Образац за бројно стање БС - зелена копија;
- 2) Образац за збирне резултате ЗР (већински глас) - зелена копија;
- 3) Образац за збирне резултате ЗР (отворена листа) - зелена копија, и
- 4) Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО - зелена копија.

(11) Оригиналне обрасце, које је бирачки одбор користио током гласања и бројања гласачких листића на бирачком мјесту, бирачки одбор пакује на сљедећи начин:

а) у коверту А3 за Централну изборну комисију БиХ стављају се:

- 1) Образац за бројно стање БС - оригинал у корицама;
- 2) Образац за збирне резултате ЗР (већински глас) - оригинал у корицама, и
- 3) Образац за збирне резултате ЗР (отворена листа) - оригинал у корицама.

(12) Бирачки одбор сваку од наведених врећа означава црним маркером (на примјер: број бирачког мјеста 133А025 на два мјеста на заштитној врећи). Поред тога, бирачки одбор треба повезати све три плаве заштитне вреће за Парламентарну скупштину БиХ, Представнички дом ФБиХ и кантоналне скупштине у врху самољепљивом траком.

(13) Изборна комисија је, по преузимању изборног материјала од бирачког одбора, обавезна да у достављене регистраторе и У фолије пакује изборни материјал на начин да у једну У фолију пакује цијели изборни материјал из става (11) овог члана. Тако формиране У фолије пакују се у регистраторе на којима морају бити исписани: код и назив општине, почетни и крајњи број бирачког мјеста, чије У фолије су стављене у тај регистратор и редни број регистратора (на примјер: 133А, Нови Град Сарајево, 001-015, 1-9).

(14) Одредбе става (3) овог члана не примјењују се за бирачке одборе у Граду Мостару и Брчко дистрикту БиХ, јер се градоначелник у Граду Мостару и Брчко дистрикту Босне и Херцеговине не бира директно.

(15) Бирачки одбори у Граду Мостару пакују изборни материјал по одредбама става (7) овог члана. Изборни материјал, осим у основној изборној јединици 157 Града Мостара, пакује се у двије плаве заштитне вреће за ниво градске листе и листе основне изборне јединице. На плавој заштитној врећи, у којој се налазе гласачки листићи за ниво градске листе, мора, поред броја бирачког мјеста, бити и написано 199.

Члан 74. **(Редовна бирачка мјеста РС)**

(1) На редовним бирачким мјестима у Републици Српској изборни материјал пакује бирачки одбор на начин утврђен одредбама овог члана.

(2) Гласачки листићи за Предсједништво БиХ пакују се у **БИЈЕЛЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи;
- б) провидна пластична врећа са:
 - 1) ковертом са неважећим гласачким листићима;
 - 2) ковертом с Обрасцем за збирне резултате ЗР (већински глас) - плава копија.

(3) Гласачки листићи за предсједника и потпредсједнике РС пакују се у **ЖУТЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи;
- б) провидна пластична врећа са:
 - 1) ковертом са неважећим гласачким листићима;
 - 2) ковертом с Обрасцем за збирне резултате 1 (плава копија)
Обрасцем за збирне резултате 2 (плава копија).

(4) Гласачки листићи за општинског начелника и градоначелника Града Бање Луке пакују се у **ЖУТЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи;
- б) провидна пластична врећа са:
 - 1) ковертом са неважећим гласачким листићима;
 - 2) ковертом с Обрасцем за збирне резултате ЗР (већински глас) – плава копија.

(5) Гласачки листићи за Парламентарну скупштину БиХ пакују се у **ПЛАВЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи;
- б) провидна пластична врећа са:
 - 1) ковертом са неважећим гласачким листићима, и
 - 2) ковертом с Обрасцем за збирне резултате ЗР (отворена листа) - плава копија.

(6) Гласачки листићи за Народну скупштину РС пакују се у **ПЛАВЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи;
- б) провидна пластична врећа са:
 - 1) ковертом са неважећим гласачким листићима, и

2) ковертом с Обрасцем за збирне резултате ЗР (отворена листа) - плава копија.

(7) Гласачки листићи за скупштину општине и Скупштину Града Бања Лука пакују се у **ПЛАВЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ**, тако што се у њих стављају:

- а) пребројани важећи гласачки листићи;
- б) провидна пластична врећа са:
 - 1) ковертом са неважећим гласачким листићима, и
 - 2) ковертом с Обрасцем за збирне резултате ЗР (отворена листа) - плава копија.

(8) Неискориштени и оштећени гласачки листићи за Предсједништво БиХ, Парламентарну скупштину БиХ, Народну скупштину РС, скупштину општине и Скупштину Града Бања Лука, начелника општине, градоначелника Града Бања Лука пакују се у **СИВЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ** по једна, тако што се у њих стављају:

- а) неискориштени гласачки листићи (упаковани у оригиналне кутије);
- б) коверта са упропаштеним гласачким листићима.

(9) У **ПРОВИДНЕ ЗАШТИТНЕ ВРЕЋЕ** пакују се:

- а) помоћни обрасци за бројање који су кориштени за други круг бројања гласова по кандидатима;
- б) записник о раду бирачког одбора ЗАРБО - оригинал у корицама, и
- ц) извод из коначног Централног бирачког списка за редовне бираче.

(10) Копије образаца, које је бирачки одбор користио током гласања и бројања гласачких листића на бирачком мјесту, бирачки одбор пакује на сљедећи начин:

- а) у коверту за предсједника бирачког одбора стављају се:
 - 1) Образац за бројно стање БС - црвена копија;
 - 2) Образац за збирне резултате ЗР (већински глас) - црвена копија;
 - 3) Образац за збирне резултате ЗР (отворена листа) - црвена копија.
- б) у коверту за предсједника изборне комисије стављају се:
 - 1) Образац за бројно стање БС - зелена копија,
 - 2) Образац за збирне резултате ЗР (већински глас) - зелена копија, и
 - 3) Образац за збирне резултате ЗР (отворена листа)-зелена копија.

(11) Оригиналне обрасце, које је бирачки одбор користио током гласања и бројања гласачких листића на бирачком мјесту, бирачки одбор пакује на сљедећи начин:

- а) у коверту А3 за Централну изборну комисију БиХ стављају се:
 - 1) Образац за бројно стање БС - оригинал у корицама;
 - 2) Образац за збирне резултате ЗР (већински глас) - оригинал у корицама, и
 - 3) Образац за збирне резултате ЗР (отворена листа) - оригинал у корицама.

(12) Бирачки одбор сваку од наведених врећа означава црним маркером (на примјер: број бирачког мјеста 146Б012 на два мјеста на заштитној врећи). Поред тога, бирачки одбор треба повезати двије плаве заштитне вреће за Парламентарну скупштину БиХ и Народну скупштину РС у врху самољепљивом траком.

(13) Изборна комисија је, по преузимању изборног материјала од бирачког одбора, обавезна да у достављене регистраторе и У-фолије пакује изборни материјал, на начин да у једну У-фолију пакује цијели изборни материјал из става (11) овог члана. Тако формиране У-фолије пакује у регистраторе на којима морају бити исписани: код и назив општине, почетни и крајњи број бирачког мјеста, чије У фолије су стављене у тај регистратор и редни број регистратора (на примјер: 146Б, Рогатица, 001-015, 1-2).

Члан 75. **(Бирачка мјеста за гласање у одсуству)**

(1) На бирачким мјестима за гласање у одсуству у Федерацији БиХ и Републици Српској бирачки одбори пакују изборни материјал на сљедећи начин:

а) у **ЦРВЕНУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ** стављају се:

- 1) пребројане коверте са сетовима гласачких листића увезане по основним изборним јединицама, и
- 2) плава копија Обрасца за бројно стање БСО.

б) у **СИВУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ** стављају се:

- 1) неискориштене коверте са сетовима гласачких листића упаковане у оригиналне кутије, и
- 2) оштећене коверте са сетовима гласачких листића, и

ц) у **ПРОВИДНУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ** стављају се:

- 1) Образац за бројно стање БСО (оригинал у корицама);
- 2) Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (оригинал у корицама), и
- 3) извод из коначног Централног бирачког списка за бираче који имају статус расељеног лица.

(2) Копије образаца, које је бирачки одбор користио током гласања и бројања коверти са гласачким листића на бирачком мјесту, бирачки одбор пакује на сљедећи начин:

- а) у коверту за предсједника бирачког одбора ставља се Образац за бројно стање БСО (црвена копија), и
- б) у коверту за предсједника изборне комисије ставља се Образац за бројно стање БСО (зелена копија).

Члан 76. **(Бирачко мјесто за издавање непотврђених ковертираних гласачких листића)**

(1) На бирачким мјестима овлашћеним за издавање непотврђених гласачких листића у Федерацији БиХ и Републици Српској бирачки одбори пакују изборни материјал на сљедећи начин:

а) у **ЉУБИЧАСТУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ** стављају се:

- 1) пребројане коверте са непотврђеним гласачким листићима, и
- 2) плава копија Обрасца за бројно стање БСН.

б) у **СИВУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ** стављају се:

1) неискориштене коверте са сетовима гласачких листића упаковане у оригиналне кутије, и

2) оштећене коверте са сетовима гласачких листића, и

ц) у **ПРОВИДНУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ** стављају се:

1) Образац за бројно стање БСН (оригинал у корицама);

2) Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (оригинал у корицама);

3) додатни извод из коначног Централног бирачког списка, и

4) списак бирача који имају право гласати непотврђеним гласачким листићима.

(2) Копије образаца, које је бирачки одбор користио током гласања и бројања коверти са непотврђеним гласачким листићима на бирачком мјесту, бирачки одбор пакује на сљедећи начин:

а) у коверту за предсједника бирачког одбора ставља се Образац за бројно стање БСН (црвена копија), и

б) у коверту за предсједника изборне комисије ставља се Образац за бројно стање БСН (зелена копија).

Члан 77. (Мобилни тим)

(1) У Федерацији БиХ и Републици Српској мобилни тим пакује изборни материјал на сљедећи начин:

а) у **НАРАНЦАСТУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ** стављају се:

1) пребројане коверте са сетовима гласачких листића увезане по основним изборним јединицама, и

2) плава копија Обрасца за бројно стање БСМ.

б) у **СИВУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ** стављају се:

1) неискориштене коверте са сетовима гласачких листића упаковане у оригиналне кутије, и

2) оштећене коверте са сетовима гласачких листића, и

ц) у **ПРОВИДНУ ЗАШТИТНУ ВРЕЋУ** стављају се:

1) Образац за бројно стање БСМ (оригинал у корицама),

2) Записник о раду бирачког одбора ЗАРБО (оригинал у корицама) и

3) допунски извод из коначног Централног бирачког списка (за бираче који су везани за своје домове због старости, болести или инвалидитета и бираче који су затвореници или су везани за установе, а имају право гласа).

(2) Копије образаца, које је бирачки одбор користио током гласања и бројања коверти са гласачким листићима на бирачком мјесту, бирачки одбор пакује на сљедећи начин:

а) у коверту за предсједника бирачког одбора ставља се Образац за бројно стање БСМ (црвена копија), и

б) у коверту за предсједника изборне комисије ставља се Образац за бројно стање БСМ (зелена копија).

Члан 78.
(Шематски приказ)

Шематски прикази начина паковања изборног материјала су саставни дио овог правилника.

ГЛАВА VIII ПРЕЛИМИНАРНИ ИЗБОРНИ РЕЗУЛТАТИ

Члан 79.
(Први непотпуни прелиминарни резултати)

(1) На основу поступка утврђеног у ставу (2) овог члана, Централна изборна комисија БиХ најкасније пет часова по затварању бирачких мјеста, у складу са чланом 5.29а Изборног закона Босне и Херцеговине, објављује прве непотпуне прелиминарне резултате са редовних бирачких мјеста, за ниво у зависности о врсти избора (општи или локални):

- а) Предсједништва БиХ, према редослиједу утврђеном у члану 59. овог правилника, и
- б) начелника општине и градоначелника Града Бања Лука.

(2) Изборне комисије достављају путем факс апарата Главном центру за бројање извјештај о првим непотпуним прелиминарним изборним резултатима са редовних бирачких мјеста, на прописаном обрасцу, најкасније до 22,30 часова на дан одржавања избора, а Главни центар за бројање обједињене прве непотпуне прелиминарне изборне резултате доставља Централној изборној комисији БиХ најкасније до 23,45 часова истог дана.

(3) Изборне комисије су одговорне за тачност извјештаја које достављају Централној изборној комисији БиХ.

(4) Изборне комисије су обавезне да организују прикупљање зелених копија образаца од бирачких одбора послје сваког бројања од нивоа за које се проводе избори.

Члан 80.
(Други непотпуни прелиминарни изборни резултати)

(1) Изборне комисије су обавезне да Главном центру за бројање путем факс апарата на прописаном обрасцу доставе резултате избора за све нивое власти по овјереним политичким субјектима (у даљем тексту: други непотпуни прелиминарни изборни резултати), најкасније до 10,00 часова наредног дана, а Главни центар за бројање обједињене друге непотпуне прелиминарне изборне резултате доставља Централној изборној комисији БиХ најкасније до 11,45 часова истог дана.

(2) Централна изборна комисија БиХ објављује друге непотпуне прелиминарне изборне резултате у 12,00 часова наредног дана, у складу са чланом 5.29а Изборног закона Босне и Херцеговине.

Члан 81.
(Објава наредних непотпуних прелиминарних изборних резултата)

Централна изборна комисија БиХ објављује наредне непотпуне прелиминарне изборне резултате у вријеме како је утврђено чланом 5.29а Изборног закона Босне и Херцеговине.

ГЛАВА IX ОБЈЕДИЊЕНИ ИЗБОРНИ РЕЗУЛТАТИ

Члан 82. (Обједињени изборни резултати)

- (1) Након што од бирачких одбора преузме сву документацију и материјале за изборе, изборна комисија утврђује обједињене изборне резултате гласања које је проведено на територији те основне изборне јединице за све нивое власти за које се проводе избори и о томе сачињава записник, који се подноси Централној изборној комисији БиХ у року од 24 часа након затварања бирачких мјеста, најкасније до 19,00 часова дан послје одржавања избора.
- (2) Изборна комисија је дужна да изврши унос изборних резултата са свих редовних бирачких мјеста који доставља путем затворене мреже или е-мејлом у Главни центар за бројање на апликацији коју обезбјеђује Централна изборна комисија БиХ.
- (3) Обједињени изборни резултати гласања у основној изборној јединици уписују се у обрасце за збирне резултате ЗР (већински глас и отворена листа) на нивоу основне изборне јединице. Обрасци за збирне резултате на нивоу основне изборне јединице садрже све податке које садрже и обрасци за збирне резултате на редовним бирачким мјестима.
- (4) Изборна комисија задржава одговарајуће примјерке копије образаца обједињених збирних резултата гласања и копије образаца за збирне резултате на редовним бирачким мјестима које су доставили бирачки одбори.
- (5) Оригиначне обрасце са резултатима гласања на бирачким мјестима на територији основне изборне јединице заједно са оригиналним обрасцима збирних резултата гласања на нивоу основне изборне јединице изборна комисија путем Главног центра за бројање доставља Централној изборној комисији БиХ најкасније у року од 24 часа по затварању бирачких мјеста, у циљу контроле и потврђивања изборних резултата.
- (6) Уколико изборна комисија не достави оригиналне обрасце са резултатима гласања на бирачким мјестима на територији основне изборне јединице заједно са оригиналним обрасцима збирних резултата гласања на нивоу основне изборне јединице у року утврђеном у ставу (4) овог члана, Главни центар за бројање дужан је одмах о томе обавијестити Централну изборну комисију БиХ да би предузела одговарајуће мјере за доставу истих.
- (7) Изборна комисија јавно излаже детаљни табеларни приказ за обједињене збирне резултате избора по политичким субјектима и кандидатима како би јавност могла имати увида у њих. Копије обједињених резултата гласања уручују се акредитованим посматрачима рада изборне комисије, на њихов захтјев.
- (8) Изборна комисија, након пријема изборног материјала са свих бирачких мјеста на територији основне изборне јединице, а у року од 12 до 24 часа по затварању бирачких мјеста, предаје Централној изборној комисији БиХ заштитне вреће са гласачким листићима и материјалом који се броје у Главном центру за бројање (коверте са гласачким листићима бирача који су гласали у одсуству и непотврђеним гласачким листићима са свих бирачких мјеста у тој основној изборној јединици). Све заштитне вреће морају бити запечаћене одговарајућим пластичним печатима на бирачким мјестима и јасно означене шифрама бирачких мјеста.

(9) Изборна комисија гласачке листиће са редовних бирачких мјеста и преостали изборни материјал предаје Централној изборној комисији БиХ најкасније у року од осам дана након дана избора. Заштитне вреће морају бити запечаћене одговарајућим пластичним печатима на бирачким мјестима и јасно означене шифрама нивоа и бирачких мјеста.

ГЛАВА X ОБРАДА И КОНТРОЛА ИЗБОРНИХ РЕЗУЛТАТА

Члан 83. (Обрада изборних резултата)

(1) Централна изборна комисија БиХ врши контролу и обједињава податке са свих оригиналних образаца са резултатима са редовних бирачких мјеста и резултата утврђених у Главном центру за бројање.

(2) Послове обједињавања и контроле изборних резултата из става (1) овог члана врши Одјељење за пријем, контролу, унос и потврду изборних резултата.

Члан 84. (Контрола изборних резултата)

(1) Контрола достављених изборних резултата обавља се на основу провјера тачности података који се обједињавају са образаца за збирне резултате гласања са свих бирачких мјеста и образаца за збирне резултате Главног центра за бројање:

- а) упоређивањем укупног броја потписа из Централног бирачког списка са укупним бројем гласачких листића у гласачким кутијама;
- б) систем већинског гласа, упоређивањем укупног броја гласова за свакога појединог кандидата и укупног броја неважећих гласачких листића са укупним бројем издатих гласачких листића;
- ц) систем отворене листе, упоређивањем укупног броја гласова за сваки политички субјект и укупног броја неважећих гласачких листића са укупним бројем издатих гласачких листића, и
- д) систем отворених листа, упоређивањем укупног броја гласова за свакога појединог кандидата унутар једнога политичког субјекта са укупним бројем гласова које је освојио тај политички субјект у цјелини.

(2) Ако се утврди да су тачни подаци уписани у погрешна поља на обрасцу, као и погрешна сумирања од стране председника и чланова бирачког одбора, запослени на контроли у одјељењу из члана 83 став (2) овог правилника имају овлаштења да изврше и овјере исправку погрешака на обрасцу.

(3) За одступања, која указују на нерегуларности приликом бројања гласова од стране председника и чланова бирачког одбора, главни контролор, односно замјеник главног контролора, подноси извјештај Централној изборној комисији БиХ посредством генералног секретара Секретаријата Централне изборне комисије БиХ, са захтјевом за поновним бројањем тих гласова. Централна изборна комисија БиХ на основу тог захтјева доноси одлуку о поновном бројању гласова.

(4) Поновно бројање гласова из става (3) овог члана врши се у Главном центру за бројање, а на начин како је утврђено у члану 5.22 став (2) Изборног закона БиХ.

(5) Главни контролор, замјеник главног контролора и контролори за обраду, унос и потврду резултата гласања директно су одговорни Централној изборној комисији БиХ, а уз координацију вршења својих послова са директором и замјеницима директора Главног центра за бројање.

ГЛАВА XI УТВРЂИВАЊЕ ИЗБОРНИХ РЕЗУЛТАТА

Члан 85.

(Утврђивање изборних резултата)

(1) Централна изборна комисија БиХ утврђује и објављује изборне резултате након обједињавања резултата гласања са редовних бирачких мјеста и резултата добивених пребројавањем гласова у Главном центру за бројање најкасније 20 дана након одржавања избора.

(2) Након што су објављени изборни резултати из става (1) овог члана за поједине изборне нивое, Централна изборна комисија БиХ може наложити поновно пребројавање гласачких листића на начин утврђен у чл. 5.30 и 5.31 Изборног закона БиХ за поједини изборни ниво.

Члан 86.

(Увид у објављене изборне резултате)

Централна изборна комисија БиХ одмах по доношењу одлуке о објављивању изборних резултата, исте у детаљном табеларном приказу резултата гласања на нивоу бирачког мјеста по политичким субјектима и кандидатима ставља на располагање јавности путем веб-странице Централне изборне комисије БиХ.

ГЛАВА XII ПОТВРЂИВАЊЕ ИЗБОРНИХ РЕЗУЛТАТА

Члан 87.

(Потврђивање изборних резултата)

(1) Централна изборна комисија БиХ, након завршетка поновог бројања гласачких листића и истека рока за подношење жалбе, односно након правоснажности одлука, а најкасније 30 дана од дана одржавања избора, потврђује изборне резултате.

(2) У складу са чланом 2.9 став (1) тачка 12. Изборног закона БиХ, потврђене изборне резултате из става (1) овог члана, са расподијељеним мандатима и именима кандидата унутар тих политичких субјеката, Централна изборна комисија БиХ објављује у службеним гласилима и средствима јавног информисања.

ДИО ДРУГИ – ПРИЈЕВРЕМЕНИ ИЗБОРИ

ГЛАВА I САДРЖАЈ ПРИЈЕВРЕМЕНИХ ИЗБОРА

Члан 88. (Примјена)

(1) Овим дијелом Правилника утврђују се начин и поступак провођења пријевремених избора за општинског начелника и градоначелника када се он бира непосредно, укључујући расписивање пријевремених избора и начин финансирања избора, пријава и овјера политичких странака, коалиција и независних кандидата (под заједничким називом: политички субјекти) и пријава и овјера кандидата политичких субјеката, изборна кампања, медијско представљање, упис бирача у Централни бирачки списак и начин и поступак вођења Централног бирачког списка, те провођење избора.

(2) Пријевремени избори за предсједника и потпредсједнике Републике Српске и чланове Предсједништва БиХ проводе се на начин како је утврђен поступак провођења пријевремених избора за општинског начелника и градоначелника када се он бира непосредно.

Члан 89. (Појам пријевремених избора)

Под пријевременим изборима подразумијевају се избори за општинског начелника, односно градоначелника када се он бира непосредно (у даљем тексту општински начелник), коме је мандат престао прије истека времена на које је изабран у складу са уставом и законом.

ГЛАВА II (РАСПИСИВАЊЕ И ФИНАНСИРАЊЕ ИЗБОРА)

Члан 90. (Одлука о расписивању избора)

Одлуку о расписивању пријевремених избора за избор општинског начелника доноси Централна изборна комисија БиХ и исту доставља општинском вијећу/скупштини општине и изборној комисији у општини у којој се проводе пријевремени избори за општинског начелника.

Члан 91. (Рокови изборних активности)

Рокове изборних активности за пријевремене изборе за начелнике општина утврђује Централна изборна комисија БиХ посебним Упутством о роковима изборних активности за одржавање пријевремених избора за општинског начелника.

Члан 92. (Начин финансирања са роковима)

(1) Средства за финансирање пријевремених избора за општинског начелника обезбјеђују се у складу са чл. 1.,2., 1.2а став (2) и (3) и члана 1.2б Изборног закона БиХ.

(2) Изборна комисија, одмах по пријему одлуке Централне изборне комисије БиХ о расписивању пријевремених избора за општинског начелника, доставља захтјев општинском вијећу/скупштини општине за обезбјеђење новчаних средстава за провођење пријевремених избора за општинског начелника, који садржи износ средстава потребних за материјалне трошкове за вршење послова из надлежности изборне комисије и средства за накнаде за рад бирачких одбора.

(3) Централна изборна комисија БиХ у року од пет дана од дана доношења одлуке о расписивању пријевремених избора за општинског начелника доставља захтјев општинском вијећу/скупштини општине за обезбјеђење новчаних средстава за провођење пријевремених избора за општинског начелника, који садржи износ средстава потребних за материјалне трошкове за вршење послова из надлежности Централне изборне комисије БиХ за провођење пријевремених избора за општинског начелника.

(4) Општинско вијеће/скупштина општине у општини за коју се проводе пријевремени избори ће износити средства из ставова (2) и (3) овог члана у року од 20 дана од дана пријема захтјева дозначити на рачуне Централне изборне комисије БиХ (на подрачун ЈРТ-ЦИК-ППН-пријевремени избори број 0000030000000145 позив на 37111614-Централна изборна комисија БиХ-Пријевремени избори) и изборне комисије.

(5) Кантон, односно ентитет у коме се налази општина за коју се проводе пријевремени избори за општинског начелника ће у својим буџетима обезбиједити недостајући износ средстава, уколико општинско вијеће / скупштина општине не може осигурати средства из ставова (2) и (3) овог члана.

(6) Народна скупштина Републике Српске обезбјеђује средства за провођење пријевремених избора за предсједника и потпредсједнике Републике Српске на начин и по поступку утврђеном у ставовима (2) и (3) овог члана.

(7) Парламентарна скупштина Босне и Херцеговине обезбјеђује средства за провођење пријевремених избора за чланове Предсједништва Босне и Херцеговине на начин и по поступку утврђеном у ставовима (2) и (3) овог члана.

ГЛАВА III ПРИЈАВА И ОВЈЕРА ПОЛИТИЧКИХ СУБЈЕКТА И КАНДИДАТА ЗА ПРИЈЕВРЕМЕНЕ ИЗБОРЕ ЗА ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА

Одјељак А. Пријава и овјера политичких странака и независних кандидата

Члан 93. (Рокови за пријаву)

(1) Пријава политичких странака и независних кандидата за учешће на пријевременим изборима за општинског начелника подноси се најкасније у року од пет дана од дана доношења одлуке о расписивању пријевремених избора.

(2) Рок из става (1) овог члана рачуна се од наредног дана од дана доношења одлуке о расписивању пријевремених избора, која ће бити објављена у службеним гласилима и на веб страници Централне изборне комисије БиХ.

(3) Подношење пријаве за учешће на пријевременим изборима за општинског начелника политичке странке и независни кандидати врше лично, предајом обрасца пријаве и документације у Централну изборну комисију БиХ, о чему се саставља записник у који се евидентирају подаци о комплетности њихове пријаве.

(4) Ако Централна изборна комисија БиХ установи да су подаци из пријаве нетачни или непотпуни, обавјештава подносиоца пријаве из става (1) овог члана, који је дужан да исправи неправилности у року од два дана од дана пријема обавјештења. Након истека овог рока, Централна изборна комисија БиХ одлучује о томе да ли ће потврдити или одбити пријаву политичке странке и независног кандидата за учешће на пријевременим изборима.

Члан 94.

(Пријава политичких странака и независних кандидата који су учествовали на редовним изборима за општинског начелника)

(1) Политичке странке и независни кандидати који су били овјерени за учешће на посљедњим редовним изборима за општинског начелника не морају поновно подносити цјелокупну потребну документацију за овјеру учешћа на пријевременим изборима за општинског начелника већ се пријава са документацијом, која је поднесена за редовне изборе за општинског начелника, прихвата уз подношење новог попуњеног обрасца њихове пријаве.

(2) Политичке странке и независни кандидати који су овјерени на посљедњим редовним изборима за општинског начелника нису обавезни извршити уплату таксе за учешће на пријевременим изборима за општинског начелника и ослобођени су обавезе прикупљања потписа подршке.

(3) Политичке странке које су учествовале на посљедњим редовним изборима за општинског начелника, а код којих је дошло до статусних промјена, уз пријаву за учешће на пријевременим изборима за начелника морају обезбиједити и осталу тражену документацију из члана 95. овог правилника.

(4)

Члан 95.

(Пријава политичких странака и независних кандидата који нису учествовали на редовним изборима за општинског начелника)

(1) Политичке странке и независни кандидати који нису учествовали на посљедним редовним изборима за општинског начелника уз пријаву учешћа на пријевременим изборима за општинског начелника подносе сљедећу документацију:

а) доказ о регистрацији код надлежног органа (подносе само политичке странке);

б) потписе подршке у складу са чл. 4.4 и 4.8 Изборног закона БиХ;

ц) изјаву прописану чланом 1.13 Изборног закона БиХ;

д) изјаву о члановима статутарних тијела (подносе само политичке странке), и

е) финансијски извјештај.

(2) Политичке странке и независни кандидати који нису учествовали на редовним изборима за општинског начелника дужни су уплатити таксу за овјеру учешћа на пријевременим изборима за општинског начелника у износу прописаним Правилником о пријави и овјери политичке странке, независног кандидата, коалиције и листе независних кандидата за учешће на непосредним изборима и поступак пријаве и овјере кандидата за попуну гарантованих мандата за припаднике националних мањина те доказ о уплати таксе за овјеру доставити Централној изборној комисији БиХ.

(3) Политичкој странци, независном кандидату или политичким странкама чланицама коалиције чији кандидат освоји мандат или пријава за учешће на пријевременим изборима за општинског начелника буде одбијена, враћа се износ за таксу за овјеру учешћа на изборима.

Члан 96.

(Одлука о овјери пријава политичких субјеката)

(1) Ако Централна изборна комисија БиХ установи да су подаци из пријаве нетачни или непотпуни, обавјештава подносиоца пријаве политичког субјекта, који је дужан да исправи неправилности у року од два дана од дана пријема обавјештења. Након истека овог рока, Централна изборна комисија БиХ одлучује о томе да ли ће потврдити или одбити пријаву политичког субјекта за учешће на пријевременим изборима за општинског начелника.

(2) Одлуку о овјери пријаве политичких странака и независних кандидата за учешће на пријевременим изборима за општинског начелника доноси Централна изборна комисија БиХ најкасније у року од три дана од дана истека рока за подношење пријава.

(3) Овјера пријаве независног кандидата за учешће на пријевременим изборима за општинског начелника сматра се и овјером кандидата за општинског начелника у смислу члана 100 овог правилника.

Одјељак Б. Пријава и овјера коалиција

Члан 97.

(Пријава коалиција)

(1) Пријава коалиција за учешће на пријевременим изборима за општинског начелника врши се најкасније у року од 13 дана од дана доношења одлуке о расписивању пријевремених избора за општинског начелника.

(2) Све коалиције које су овјерене на посљедњим редовним изборима за општинског начелника не морају вршити додатну пријаву већ само потврдити ранију пријаву подношењем новог попуњеног обрасца пријаве.

(3) Коалиције које се формирају за пријевремене изборе за општинског начелника подnose пријаву у складу са чланом 4.12 став (1) Изборног закона БиХ.

(4) Подношење пријаве за учешће на пријевременим изборима за општинског начелника коалиције врши се лично, предајом обрасца пријаве и документације у Централну изборну комисију БиХ, о чему се саставља записник у који се евидентирају подаци о комплетности пријаве коалиције.

(5) Ако Централна изборна комисија БиХ установи да су подаци из пријаве нетачни или непотпуни, о томе обавјештава подносиоца пријаве за коалицију, који је дужан исправити неправилности у року од два дана од дана пријема обавјештења. Након истека овог рока, Централна изборна комисија БиХ одлучује да ли ће потврдити или одбити пријаву коалиције за учешће на пријевремним изборима за општинског начелника.

Члан 98.
(Одлука о овјери коалиција)

Одлуку о овјери коалиција за учешће на пријевремним изборима за општинског начелника доноси Централна изборна комисија БиХ најкасније у року од два дана од дана истека рока за подношење пријава.

Одјељак Ц. Пријава и овјера кандидата политичких субјеката за општинског начелника

Члан 99.
(Пријава кандидата политичких субјеката за општинског начелника са роковима)

(1) Под политичким субјектима у смислу овог члана подразумијевају се политичке странке и коалиције.

(2) Пријаву кандидата за општинског начелника овјерени политички субјекти, у складу са члановима 96. и 98. овог правилника, подносе најкасније у року од 20 дана од дана доношења одлуке о датуму расписивања пријевремних избора за општинског начелника.

(3) Саставни дио пријавног обрасца кандидата за општинског начелника је и изјава којом кандидат потврђује да нема сметњи за кандидовање утврђених Изборним законом БиХ.

(4) Уколико се приликом провјере кандидата за општинског начелника утврди да исти не испуњава услове за кандидовање или да документација није потпуна, политички субјект је дужан у року од два дана од дана пријема обавјештења о отклањању недостатака или неправилности доставити Централној изборној комисији БиХ приједлог новог кандидата или обезбиједити додатну документацију за кандидата.

Члан 100.
(Одлука о овјери кандидата за општинског начелника)

Одлуку о овјери кандидата за општинског начелника за учешће на пријевремним изборима за општинског начелника доноси Централна изборна комисија БиХ најкасније у року од десет дана од дана подношења пријаве политичког субјекта за овјеру кандидата за општинског начелника.

Члан 101.
(Брисање имена кандидата са гласачког листића)

Ако се у периоду од доношења одлуке о овјери кандидата па до почетка штампања гласачког листића утврди да је кандидат у том времену постао неподобан за кандидатуру у смислу Изборног закона БиХ или у случају смрти кандидата, име кандидата неће бити стављено на гласачки листић, а политички субјект ће моћи извршити замјену кандидата.

Члан 102.
(Прописани обрасци и потписи овлаштених лица)

- (1) Пријаве политичких субјеката врше се на обрасцима које је прописала Централна изборна комисија БиХ у Правилнику о пријави и овјери политичке странке, независног кандидата, коалиције и листе независних кандидата за учешће на непосредним изборима и поступак пријаве и овјере кандидата за попуну гарантованих мандата за припаднике националних мањина.
- (2) Обрасци пријаве морају бити потписани од лица овлаштених за заступање политичког субјекта. У случају коалиције обрасце потписују предсједници свих странака чланица коалиције.
- (3) Документе које није потписао овлаштени представник политичког субјекта Централна изборна комисија БиХ неће разматрати.
- (4) Усмену и писмену кореспонденцију са политичким субјектима Централна изборна комисија БиХ врши искључиво преко лица овлаштених за заступање пред Централном изборном комисијом БиХ наведених у пријави за учешће на изборима или сједишта главног органа политичког субјеката.

ГЛАВА IV ИЗБОРНА КАМПАЊА И МЕДИЈСКО ПРЕДСТАВЉАЊЕ

Члан 103.
(Изборна кампања)

- (1) Сви политички субјекти који учествују на пријевременим изборима за општинског начелника обавезни су придржавати се правила понашања утврђених Главом 7. Изборног закона БиХ.
- (2) Изборна шутња важи за цијелу територију БиХ, а почиње 24 часа прије отварања бирачких мјеста и траје до затварања бирачких мјеста.

Члан 104.
(Медијско представљање)

- (1) Изузетно од одредаба члана 16.14 став (1) Изборног закона БиХ, јавни електронски медији ће равноправно и фер представљати политичке субјекте и информисати јавност у вези са кампањом и изборним процесом у периоду који почиње петнаест дана прије дана избора.
- (2) Изузетно од одредаба члана 16.14 став (2) и 16.15 став (2) Изборног закона БиХ, непосредно обраћање политичких субјеката почиње у периоду од петнаест дана прије дана избора.
- (3) Изузетно од одредаба члана 16.12 Изборног закона БиХ, плаћена политичка оглашавања у електронским медијима допуштена су у периоду од петнаест дана прије дана избора у трајању од највише 30 минута у приватним електронским медијима и 15 минута у јавним електронским медијима.

ГЛАВА V ПРОЦЕДУРА АКРЕДИТОВАЊА ПОСМАТРАЧА

Члан 105.

(Захтјев и процедура за издавање акредитација)

(1) Захтјев за акредитовање посматрача представници политичких субјеката подносе изборној комисији у општини за коју се проводе пријевремени избори за општинског начелника и Централној изборној комисији БиХ, а представници удружења грађана и међународних организација подносе Централној изборној комисији БиХ у складу са одредбама Упутства о условима и процедурама за акредитовање посматрача за изборе у Босни и Херцеговини.

(2) Изузетно од одредаба члана 6. став (1), члана 14. став (1) и члана 20. став (1) Упутства из става (1) овог члана, рок за подношење захтјева за издавање акредитације је седам дана прије дана одржавања одговарајуће изборне активности коју подносилац захтјева жели да посматра.

(3) Процедура издавања акредитација проводи се у складу са одредбама Упутства из става (1) овог члана.

ГЛАВА VI УПИС БИРАЧА У ЦЕНТРАЛНИ БИРАЧКИ СПИСАК И БИРАЧКИ СПИСАК ЗА ПРИЈЕВРЕМЕНЕ ИЗБОРЕ ЗА ОПШТИНСКОГ НАЧЕЛНИКА

Члан 106.

(Бирачи уписани у Централни бирачки списак)

(1) Сви бирачи који су уписани у Централни бирачки списак могу гласати на пријевременим изборима за општинског начелника.

(2) Бирачи чије се име не налази у изводу из Централног бирачког списка, а који су поднијели захтјев за издавање личне карте у периоду од дана закључења извода из Централног бирачког списка до дана одржавања пријевремених избора, могу гласати на пријевременим изборима на начин утврђен у члану 37. овог правилника.

(3) Бирачи који су били уписани у Централни бирачки списак на посљедњим изборима за гласање ван БиХ (путем поште) имају статус бирача уписаних у Централни бирачки списак за пријевремене изборе за општинског начелника. Упутством о редослиједу и роковима изборних активности за провођење пријевремених избора за општинског начелника Централна изборна комисија БиХ утврђује крајњи рок за упис нових бирача у извод из Централног бирачког списка за бираче који гласају изван БиХ, за сваку општину за коју буду расписани пријевремени избори за општинског начелника, који не може бити краћи од 20 дана од дана објаве избора.

(4) Централна изборна комисија БиХ ће образац пријаве за гласање путем поште за нове регистранте објавити на званичној веб страници Централне изборне комисије БиХ и доставити их свим ДКП-има Босне и Херцеговине у иностранству.

Члан 107.
(Централни бирачки списак)

(1) Централни бирачки списак се закључује 20 дана прије дана одржавања пријевремених избора за општинског начелника и на тај начин се утврђује број бирача уписаних у Централни бирачки списак за пријевремене изборе за општинског начелника за општину за коју се пријевремени избори проводе. Извод из Централног бирачког списка који је закључен у овом року користи се као бирачки списак на дан пријевремених избора за општинског начелника.

(2) Централна изборна комисија БиХ извод из Централног бирачког списка по бирачким мјестима доставља изборној комисији са другим изборним материјалом, најкасније три дана прије дана одржавања пријевремених избора за општинског начелника.

ГЛАВА VII ПРОВОЂЕЊЕ ИЗБОРА

Члан 108.
(Редовна бирачка мјеста)

(1) Пријевремени избори за општинског начелника проводе се на редовним бирачким мјестима које је одредила изборна комисија на посљедњим проведеним редовним изборима на начин прописан у Глави IV, Одјељак А овог правилника.

(2) Изборна комисија која проводи пријевремене изборе за општинског начелника има обавезу да при одређивању редовних бирачких мјеста одреди једно бирачко мјесто за бираче који гласају непотврђеним гласачким листићима, а које ће бити придружено редовном бирачком мјесту које је најближе сједишту општинске изборне комисије. На овом бирачком мјесту могу гласати бирачи који су уписани у извод из Централног бирачког списка да гласају изван БиХ, а који се на дан избора затекну у својој општини.

(3) Изборна комисија обавезна је да објави локације бирачких мјеста у року од 15 дана прије дана одржавања пријевремених избора за општинског начелника.

Члан 109.
(Бирачи који су уписани у изводу из Централног бирачког списка за расељена лица БиХ)

(1) Бирач који је уписан у изводу из Централног бирачког списка за расељена лица БиХ своје право гласања остварује лично у општини у којој је имао пребивалиште према посљедњем попису становништва који је извршила држава Босна и Херцеговина, у складу са чланом 14.3а, а у вези са чланом 20.8 Изборног закона БиХ.

(2) Изборна комисија која проводи пријевремене изборе за општинског начелника, у складу са ставом (1) овог члана, дужна је да одреди бирачко мјесто на којем ће гласати сви бирачи који су уписани у изводу из Централног бирачког списка за расељена лица БиХ. Процедура гласања и бројања гласачких листића на овом бирачком мјесту врши се у складу са одредбама дијела првог овог правилника које регулишу гласање и бројање гласачких листића на редовним бирачким мјестима.

(3) Уколико је број бирача који су уписани у изводу из Централног бирачког списка за расељена лица БиХ мањи од 250 бирача, изборна комисија неће одређивати посебно бирачко мјесто већ ће све бираче придружити редовном бирачком мјесту које је најближе сједишту изборне комисије. Уколико је број бирача који су уписани у изводу из Централног бирачког списка за расељена лица БиХ већи од 1000 бирача, изборна комисија ће одредити два или више посебних бирачких мјеста водећи рачуна да број бирача на сваком од ових бирачких мјеста не прелази 1.000 бирача који ће се налазити на истој локацији. Изводи из Централног бирачког списка одређени за два или више посебних бирачких мјеста биће подијељени по абecedном, односно азбучном реду.

(4) Централна изборна комисија БиХ за бираче који остварују своје бирачко право у складу са овим чланом штампаће посебан бирачки списак.

Члан 110. (Обавијест бирачима)

Изборна комисија која проводи пријевремене изборе за општинског начелника обавезна је прослиједити општинским изборним комисијама на чијем подручју се налазе бирачи који су уписани у изводу из Централног бирачког списка за расељена лица БиХ, списак расељених лица са податком гдје и на ком бирачком мјесту могу остварити своје бирачко право. Изборна комисија на чијем подручју се налазе расељена лица дужна је на пригодан начин и благовремено обавијестити та лица гдје и на који начин ће гласати.

Члан 111. (Гласање изван БиХ)

Централна изборна комисија БиХ ће бирачима који су уписани у изводу из Централног бирачког списка да гласају изван БиХ на пријевременим изборима за општинског начелника, благовремено прослиједити гласачке листиће, а најкасније 35 дана прије дана одржавања избора. При бројању гласачких листића узимају се у обзир само они гласачки листићи који су путем поште упућени на адресу Централне изборне комисије БиХ и имају поштански печат на коверти са датумом до дана одржавања пријевремених избора за општинског начелника.

Члан 112. (Бирачки одбори)

(1) Поступак именовања бирачких одбора за пријевремене изборе за општинског начелника врши се на основу одредби Изборног закона БиХ и Упутства о утврђивању квалификација, броја, поступка жријебања и именовања, обуке, провјере знања и сертификације чланова бирачких одбора и мобилних тимова за гласање и обавиће се најкасније у року од 15 дана прије дана избора.

(2) Одлуке о именовању чланова бирачких одбора и њихових замјеника са образложењем (утврђени поредак жријебања, имена и презимена и ЈМБГ именованих, приједлог политичког субјекта), изборна комисија по доношењу доставља Централној изборној комисији БиХ, а најкасније у року од 15 дана прије дана избора.

Члан 113.
(Достава изборног материјала)

- (1) Централна изборна комисија БиХ изборни материјал заједно са гласачким листићима доставља надлежној изборној комисији најкасније три дана прије дана одржавања пријевремених избора за општинског начелника.
- (2) Цјелокупан изборни материјал бирачки одбори и општинске изборне комисије достављају Централној изборној комисији БиХ на начин како је прописан у дијелу првом овог правилника.
- (3) Изборна комисија која проводи пријевремене изборе за општинског начелника обавезна је најкасније 24 часа по затварању бирачких мјеста доставити Централној изборној комисији БиХ обједињене резултате гласања на нивоу општине за коју се избори проводе и оригиналну документацију са резултатима гласања са свих бирачких мјеста на којима се гласало на пријевременим изборима за општинског начелника на подручју општине за коју се проводе пријевремени избори.

Члан 114.
(Главни центар за бројање)

Централна изборна комисија БиХ може посебном одлуком формирати Главни центар за бројање за сваке пријевремене изборе за општинског начелника. Истом одлуком се утврђују послови који се обављају у Главном центру за бројање, локација на којој се успоставља Главни центар за бројање и одређује временски период у којем ће радити Главни центар за бројање.

Члан 115.
(Објава изборних резултата)

- (1) Прелиминарне резултате пријевремених избора за општинског начелника Централна изборна комисија БиХ објављује по добијању обједињених резултата са свих редовних бирачких мјеста од изборне комисије.
- (2) Централна изборна комисија БиХ објављује изборне резултате пријевремених избора за општинског начелника у складу са главама VIII, IX, X и XI дијела првог овог правилника.

ДИО ТРЕЋИ – ПОНОВНИ И ОДГОЂЕНИ ИЗБОРИ

ГЛАВА I ПОНОВНИ ИЗБОРИ

Члан 116.
(Процедура)

- (1) Уколико Централна изборна комисија БиХ установи да је за вријеме гласања или бројања гласачких листића дошло до неправилности које могу утицати на резултате избора и поништи изборе у изборној јединици или на неком бирачком мјесту, проводе се поновни избори.

(2) Поновни избори проводе се на основу истих кандидатских листи и истих извода из Централног бирачког списка који су кориштени на поништеним изборима.

(3) Централна изборна комисија БиХ одређује дан одржавања поновних избора, а најкасније 14 дана од дана правоснажности одлуке Централне изборне комисије БиХ о поништењу избора.

(4) Поновни избори проводе се на истој локацији бирачког мјеста и по процедури прописаној у дијелу првом овог правилника.

ГЛАВА II ОДГОЂЕНИ ИЗБОРИ

Члан 117. (Поступак провођења)

(1) Уколико у некој изборној јединици или бирачком мјесту гласање није обављено оног дана који је утврђен за гласање проводе се одгођени избори.

(2) На основу чињеница које указују да изборе није могуће провести у складу с одредбама Изборног закона БиХ, Централна изборна комисија БиХ доноси одлуку о одгађању избора на одређеном бирачком мјесту или у изборној јединици, а најкасније 30 дана од дана који је одређен за гласање на редовним изборима.

(3) Одгођене изборе расписује Централна изборна комисија БиХ.

(4) Одгођени избори у правилу се проводе у року од седам дана, а најкасније 30 дана од дана који је одређен за гласање на редовним изборима.

(5) Одгођени избори се проводе по процедури прописаној у дијелу првом овог правилника.

ДИО ЧЕТВРТИ - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 118. (Рачунање рокова)

Нерадни дани и дани државних празника рачунају се у рокове утврђене овим правилником за све изборне радње.

Члан 119. (Престанак примјене)

Ступањем на снагу овог правилника престаје примјена Правилника о начину гласања и бројања гласачких листића («Службени гласник БиХ», број 65/08), Упутство о начину паковања изборног материјала за провођење Локалних избора 2008. године („Службени гласник БиХ“, број 69/08), Упутство о начину контроле и задуживања изборног материјала („Службени гласник БиХ“, број 74/08), Упутство о пријему, обради, контроли, објављивању и потврђивању изборних резултата за Локалне изборе 2008. године („Службени гласник БиХ“, број 79/08), Инструкција о начину достављања и објаве прелиминарних, незваничних и некомплетних резултата за Локалне изборе 2008. године („Службени гласник БиХ“, број 79/08) и Упутство о начину и поступку провођења пријевремених избора („Службени гласник БиХ“, број 102/06).

Члан 120.

(Ступање на снагу и објављивање у службеним гласилима)

Овај правилник ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ" и биће објављен у "Службеним новинама Федерације БиХ", "Службеном гласнику Републике Српске", "Службеном гласнику Брчко дистрикта БиХ" и веб страници Централне изборне комисије БиХ www.izbori.ba.

Број: 07-2-02-2-2137/10
Сарајево, 04.05.2010. године

Предсједник

